СОНЦА:

Усход, захад, даўжыня дня:
Мінск — 8.24, 16.08, 7.44;
Віцебск — 8.21, 15.51, 7.30;
Магілёў — 8.14, 15.57, 7.43;
Гомель — 8.03, 11.07, 7.59;
Гродна — 8.38, 16.24, 7.46;
Брэст — 8.31, 16.33, 8.02.

ІМЯНІНЫ:

Сцяпана, Фёдара, Марцаліна, Марцыяны.

ЗВЯЗДА

9 СТУДЗЕНЯ 1992 г.
чацвер. № 4 (21782)

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 40 кап.

РОЗГАЛАС

ГЕРМАНІЯ ПРЫЗНАЕ БЕЛАРУСЬ

На імя Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. С. Шушкевіча паступіла тэлеграма ад Федэральнага Прэзідэнта Германіі Рыхарда фон Вайцзэккера. У ёй Германія афіцыйна прызнае Рэспубліку Беларусь як незалежную дзяржаву. «Нямецкі народ віншуе Рэспубліку Беларусь у якасці новага члена садружнасці незалежных дзяржаў свету», — гаворыцца ў тэлеграме.

У пасланні выказваецца гатоўнасць устанавіць дыпламатычныя адносіны з Беларуссю і правесці адпаведныя перагаворы.

Прэзідэнт запэўнівае, што германскі ўрад будзе імкнуцца да таго, каб адносіны паміж дзвюма дзяржавамі развіваліся ў духу дружбы і супрацоўніцтва. Прэзідэнт ад імя нямецкага народа і ад сябе асабіста пажадаў народу Беларусі шчасця і поспехаў.

Людміла КЛАСКОЎСКАЯ.

ДАНТЫСТЫ НА КОЛАХ

МАЛАРЫТА (Ю. Фёдарава). У раёне — навінка ў медыцынскім абслугоўванні насельніцтва. Тут абсталявана перасовачная стаматалагічная лабараторыя. Яна будзе па графіку наведваць вёскі, у першую чаргу аддаленыя.

«БЕЛАРУСІ ВЕЛІЗАРНАЯ АРМІЯ НЕ ПАТРЭБНА»

Учора адбылася сустрэча Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. Шушкевіча з афіцэрамі ўпраўлення Беларускай ваеннай акругі і Мінскага гарнізона.

Калі меркаваць па тым факце, што прадстаўнікам прэсы аб маючай адбыцца сустрэчы паведамілі ў святочныя дні па хатніх тэлефонах, то можна зрабіць вывад аб экстраннасці гэтай размовы. Яна даўно наспела, але апошнія падзеі з Чарнаморскім флотам, відаць, максімальна наблізілі дзень сустрэчы. Далей адкладваць было ўжо нельга. Салдаты, афіцэры, прапаршчыкі, члены іх сем'яў павінны былі атрымаць інфармацыю, пачуць адказы непасрэдна кіраўніка рэспублікі на пытанні, як ім далей працаваць і жыць.

Пачалася сустрэча, на жаль, з даволі грубага выпаду маёра Галаўні. Магчыма, у іншай абстаноўцы на гэтым эпізодзе не варта было б спыняцца. Чагочаго, а грубіянаў і крыкуноў у нас аж занадта. І палітыкам даводзіцца сёння чуць у свой адрас не толькі кампліменты. Але маёр Галаўня, здаецца, выказаў думкі, нейкай часткі ваеннаслужачых Беларускай акругі. Бо пасля яго кароткага і эмацыянальнага, я сказаў бы, на мяжы істэрыкі выступлення пачуліся апладысменты. Праўда, нямоцныя і непрацяглыя, але ўсё ж...

Дык вось. Маёр катэгарычна запатрабаваў растлумачыць, хто даў права Шушкевічу пазбаўляць людзей Радзімы і СССР, грэбаваць вынікамі рэферэндуму. Чаму ён, Шушкевіч, уступіў у эмову са здраднікамі тыпу Ельцына і Краўчука, у выніку чаго стварылася Садружнасць Незалежных Дзяржаў. На думку маёра, гэта не што іншае, як снежаньскі путч. І ці вядома Шушкевічу, які лёс заўсёды чакаў здраднікаў на Русі?

— А мы з вамі не на Русі, а ў Беларусі, перш за ўсё,—сказаў у час выступлення і адказаў на пытанні С. Шушкевіч. Выказванні маёра ён ацаніў як салдафонскую пазіцыю, прымітыўны падыход і параіў яму часцей і глыбей думаць над рэаліямі нашага жыцця.

Звычайна стрыманы і разважлівы Старшыня Вярхоўнага Савета рэспублікі быў узрушаны несправядлівым і бяссэнсавым наскокам, катэгарычнасцю прыхільніка непарушнасці былой вялікай імперыі. Таму гаварыў рэзка, прама і, як сам прызнаўся, крыху сумбурна. Але ад вострых пытанняў не ўхіляўся. Іх жа набралася шмат. Хоць яны потым ставіліся ў карэктнай форме, але ўсе патрабавалі канкрэтнасці.

Ці ўсведамляе С. Шушкевіч, што зараз ідзе барацьба за армію? Камандзіра сёння вымушаюць актывізаваць эканамічную дзейнасць, а навошта? Ці яго гэта задача думаць пра харчаванне, абмундзіраванне салдат? Ці гатова рэспубліка ўзяць на сябе ўтрыманне войск БВА, ці хопіць у яе сродкаў на гэта? Ужо зараз узнікаюць цяжкасці з прадуктамі, гаручазмазачнымі матэрыяламі, запчасткамі, многім іншым, без чаго не можа нармальна існаваць армія.

Хвалявалі афіцэраў праблемы сацыяльнай абароненасці, далейшы лёс пасля звальнення, пенсіённае забеспячэнне, прадастаўленне жылля і многае іншае. Прамоўцы папярэджвалі не браць за ўзор адносіны Прыбалтыкі і Украіны да Узброеных Сіл, што небяспечна і можа нават прывесці да грамадзянскай вайны. Афіцэры раілі, а ў зале прысутнічалі ў асноўным генералы і палкоўнікі, хутчэй распрацаваць праграму па ваеннай рэформе, прыняць закон аб абароне Беларусі, дакладна вызначыць статус афіцэра, салдата ў рэспубліцы. І ўвогуле, выказвалі гатоўнасць развіваць супрацоўніцтва арміі з кіраўніцтвам і насельніцтвам рэспублікі. Як паведамілі ў час сустрэчы, БВА перадала ўжо мясцовым Саветам каля 20 тысяч гектараў зямлі, якая знаходзілася ў яе карыстанні.

Больш за гадзіну выступаў С Шушкевіч. Не бяруся ацэньваць, наколькі поўна і змястоўна задаволіў ён аўдыторыю, але, думаецца, за гэты час Старшыня здолеў данесці да прысутных сваю пазіцыю наконт будучага арміі ў Беларусі. Прывяду галоўныя моманты яго выступлення.

— Давайце гаварыць адкрытым тэкстам, — сказаў С. Шушкевіч. — Усе прамоўцы тут заклікалі захаваць армію, а для чаго? Захаваць яе ў былым выглядзе немагчыма. Акрамя таго, Беларусь імкнецца стаць бяз'ядзернай зонай і нейтральнай дзяржавай. Зразумейце, Рэспубліцы Беларусь такая велізарная армія не патрэбна. Але гэта не значыць, што Вярхоўны Савет і ўрад рэспублікі супраць арміі. Значная, калі не большая частка войск, якія дыслацыруюцца ў Беларусі, ахоўваюць бяспеку Расіі. Таму трэба ўсе пытанні забеспячэння Узброеных Сіл на нашай тэрыторыі вырашаць на аснове дагавора з Расіяй, на парытэтных асновах. І калі гавораць, што грошамі БВА забяспечвае Расія—няпраўда. Беларусь робіць гэта. Нам неабходна дзяліць клопаты па ўтрыманню арміі з Расіяй, падкрэсліў яшчэ раз С. Шушкевіч.

Пра прысягу. Як адзначыў С. Шушкевіч, тэкст прысягі аб вернасці Расіі, якую нядаўна прапанаваў маршал Шапашнікаў, нам не падыходзіць. Трэба знайсці прымальны тэкст прысягі, зацвердзіць яго на Вярхоўным Савеце, але ні ў якім разе не спяшацца ў гэтай справе. А пакуль што няхай дзейнічае старая прысяга.

Матэрыяльнае забеспячэнне арміі. Яно, на думку Старшыні, павінна быць дастатковым і рэгулярным.

Але вы падзяляеце той цяжар, што і ўвесь наш народ. З паляпшэннем эканамічнага стану рэспублікі будзе мяняцца матэрыяльнае становішча арміі. Што датычыць афіцэраў-пенсіянераў, то ў Беларусі пра іх будуць клапаціцца, як пра сваіх. Ніякіх «чужых» пенсіянераў у нас не будзе,—запэўніў С. Шушкевіч.

Сёння чуюцца прапановы аб'яднаць Беларускую ваенную акругу і нядаўна створанае Міністэрства па справах абароны Беларусі. Старшыня супраць гэтага. На яго погляд, у кожнага ведамства павінны быць свае мэты і задачы. Ён выказаў надзею, што адносіны паміж БВА і кіраўніцтвам рэспублікі, насельніцтвам будуць добрыя і дастойныя.

У канцы сустрэчы С. Шушкевіч атрымаў запіску ад выбаршчыкаў з Масюкоўшчыны: «Мы вам верым».

Леанід ЛАХМАНЕНКА.

Адкрыты ліст

Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. С. ШУШКЕВІЧУ, Старшыні Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь В. Ф. КЕБІЧУ

Калі ў доме пажар, у першую чаргу ратуюць нямоглых старых, слабых жанчын і дзяцей. І толькі пасля гэтага выносяць з агню рэчы...

У нашым няўтульным і бяздушным доме, падобна, усё перавернута з ног на галаву. Як і ўсё жыватворнае, культура, пазбаўленая надзейнай апоры і падтрымкі, не здольная абараніць сябе і выжыць. Ёй няма чаго, акрамя сваёй душы, проціпаставіць жорсткаму рыначнаму свету.

Горка пра гэта гаварыць, але прайшоўшая сесія Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, дзе прымаўся Закон аб падатках, праігнаравала просьбу творчых саюзаў Беларусі аб вызваленні іх ад усіх падаткаў, за выключэннем чарнобыльскага. І наўрад ці гэтае рашэнне парламентарыяў прадыктавана клопатам аб дзяржаўнай казне. Бо размова ідзе ўсяго пра нейкія пяць мільёнаў.

Творчыя саюзы не атрымліваюць ад дзяржавы датацый. Таму мы вымушаны весці эканамічную дзейнасць і самастойна зарабляць сродкі, якія накіроўваюцца галоўным чынам на забеспячэнне і без таго сціплых праграм у падтрымку нацыянальнай культуры. Па сутнасці, мы бяром на сябе функцыі дзяржавы і просім толькі аб адным: даць магчымасць і надалей без перашкод весці гэтую работу.

Нашы парламентарыі любяць спасылацца на вопыт высокаразвітых замежных дзяржаў. Агульнавядома, што ва ўсім цывілізаваным свеце культура, мастацтва заўсёды карысталіся і карыстаюцца дзяржаўнай падтрымкай. Падрыхтаваны прапановы і ва ўрадзе Расіі аб вызваленні ад падаткаў творчых саюзаў, аддзяленняў, прадпрыемстваў і арганізацый, якія ўваходзяць у іх склад; прадуманы меры выратавання культуры і талентаў ад камерцыялізацыі.

З трывогай і болем за лёс нацыянальнай культуры мы звярталіся непасрэдна да парламентарыяў, у Вярхоўны Савет і Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, аднак не былі там пачуты. Глухое неразуменне і адкрытае ігнараванне нашых надзённых просьбаў і зваротаў мы разглядаем як мэтанакіраваную антыкультурную палітыку, якая прывядзе да самаліквідацыі творчых саюзаў — адзіных у сваім родзе арганізацый, здольных аказваць уплыў на творчыя працэсы, супрацьстаяць пранікненню ў нацыянальную культуру нізкапробных твораў.

Мы перакананы, што з ліквідацыяй творчых саюзаў нашу культуру захлісне хваля бездухоўнасці, агіднасці і пошласці. На чыім сумленні будзе гэта нічым незаменная страта? Хто панясе за гэта адказнасць?

Кіраўнікі творчых саюзаў і Фонду культуры Рэспублікі Беларусь: В. ЗУЁНАК, Я. КАВАЛЕЎСКІ, А. ДЛАТОЎСКІ, Л. ЕКЕЛЬ, В. НІКІФАРАЎ, А. КРАСІНСКІ, І. ЛУЧАНОК, Г. БУРАЛКІН, М. ЯРОМЕНКА, М. ДРЫНЕЎСКІ, І. ЧЫГРЫНАЎ.

ДА ВЕДАМА НАРОДНЫХ ДЭПУТАТАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Нечарговая восьмая сесія Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь прадоўжыць сваю работу 9 студзеня 1992 года ў 10 гадзін раніцы ў зале пасяджэнняў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь у Доме ўрада.

НЕ ШАМАЦЕЛА, А БУЛЬКАЛА. ТОЛЬКІ ШТО?

На пагранпераходзе «Казловічы» мытняй затрымана незвычайная кантрабанда. Згодна з дакументамі, вялікі грузавік вёз для гандлёвай фірмы суседняй краіны грэцкія арэхі. Аднак мяшкі з арэхамі прыкрывалі дзесяткі скрынак з каньяком і гарэлкай.

Як потым высветлілася, і гэты груз з «сюрпрызам». Правераныя ў лабараторыі Брэсцкага лікёра-гарэлачнага завода моцныя напіткі адпавядалі дзяржстандарту у меншай меры, чым нават самагонка.

Цікава і іншае: што здарылася з грузам — невядома.

ШОКАВАЯ ТЭРАПІЯ НА ПІНСКІ КАПЫЛ

-Так назвалі пастаянныя наведвальнікі калгаснага рынку рашэнне гарадскіх улад аб рэзкім павышэнні разавых збораў.

З грамадзян, якія маюць валюту, а працей кажучы — замежных, за продаж тавару з прылаўка бярэцца 200 рублёў. Яшчэ тыдзень назад гэтая сума не перавышала 30-ці.

Аднак шокавая тэрапія, відаць, толькі ў першыя хвіліны засмуціла замежных камерсантаў. Яны хутка прынялі контрмеры, узняўшы цэны за фірменныя джынсы, напрыклад, да 1000 рублёў...

Забіць прэсу нельга. Яе можна толькі задушыць

Ці то свет перавярнуўся, ці то здарылася што з людзьмі, аднак можна засведчыць адно: вера ў слова пахіснулася, азлобленасць расце. А тым, хто хоча прапаведаваць праўду і ісціну і неяк падтрымаць паўшых духам, накідваюць пятлю на шыю. Скажам, калі ў пачатку мінулага года першы намеснік міністра сувязі і інфарматыкі рэспублікі У. Уласік накіраваў у выдавецтвы тарыфы на паслугі свайго ведамства на 1992 год, было зразумела, што з галоснасцю хоць і будзе цяжка, аднак некаторыя выданні, магчыма, выжывуць. Але... Нягледзячы на тое, што дагаворы на дастаўку газет ужо заключаны, а рэдакцыі чакаюць пералічэнняў на свае рахункі ад падпіскі, міністр сувязі і інфарматыкі Рэспублікі Беларусь спадар І. Грыцук дасылае 4 студзеня новыя тарыфы на паслугі міністэрства чамусьці ў выдавецтва «Беларускі Дом друку», а не ў рэдакцыі. З 1 (?) студзеня яны значна ўзраслі. Дастаўка ўзрасла ў 5 разоў, распаўсюджванне па падпісцы ў 4,3, у розніцу — у 2 разы, паштовыя тарыфы ўзраслі ў 11,5 раза. Такі вось каляднны «падарунак» атрымалі не толькі журналісты, а і ўсе жыхары Беларусі. Бо бюджэты планавалі не толькі газеты, але і сем'і нашых чытачоў. Відаць, прыйшла пара, пакуль не позна, біць у званы, каб дайшло і да нашага шаноўнага парламента: народ пазбаўляюць проста духоўнай ежы. Практычна зроблены замах на пазбаўленне яго духоўнасці.

Віктар ХУРСІК.

Грамадзян Балгарыі запрашаюць на выбары

12 студзеня ў будынку генеральнага консульства Рэспублікі Балгарыя (Мінск, Бранявы завулак, дом № 5) будзе праходзіць галасаванне па выбарах прэзідэнта і віцэ-прэзідэнта Балгарыі. Усе балгарскія грамадзяне, якія працуюць, вучацца, жывуць у Рэспубліцы Беларусь, запрашаюцца прыняць удзел у галасаванні.

Аб жаданні ўдзельнічаць у выбарах балгарскія грамадзяне могуць заявіць асабіста, па тэлексу 25-21-84, тэлеграмай, пісьмом або па тэлефонах 27-55-00, 27-55-02. Для ўдзелу ў галасаванні трэба прад'явіць пашпарт.

Аб гэтым гаворыцца ў паведамленні, распаўсюджаным генеральным консульствам Рэспублікі Балгарыі ў Мінску.

Латвійская місія ў ААН

Пастаянны прадстаўнік Латвіі ў Арганізацыі Аб'яднаных Нацый, дыпламат у рангу Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла Айвар Бауманіс вызначыў тры найбольш важныя палітычныя задачы для латвійскай місіі ў ААН. Па-першае, дабіцца падтрымкі ААН у пытанні аб вывадзе войск з рэспублікі, па-другое, актыўна выкарыстоўваць магчымасці праграм ААН, якія прадугледжваюць навучанне спецыялістаў за кошт арганізацый. І па-трэцяе, вырашыць, у якой групе краін ААН Латвія мае намер быць прадстаўленай.

МЫ МЯРКУЕМ ТАК. А ВЫ?

Даруй, цешча.., або Хто болей?

Пакуль што новыя цэны не з'явіліся перад намі поўнасцю, ва ўсім сваім відазмененым абліччы (відаць, па той простай прычыне, што трэба, каб быў і тавар да іх), але ўжо і цяпер можна меркаваць, што адзін з самых адчувальных удараў па спажыўцу нанясуць транспартнікі—на аўтобусных міжгародніх і прыгарадных перавозках. Як навукова-далікатна зазначаюць у Міністэрстве транспарту рэспублікі, у іх каэфіцыент павышэння складае 5,8 раза. Усяго. Бо, каб выйсці на патрэбны ўзровень рэнтабельнасці (у межах 30 працэнтаў), неабходна браць не менш як 6 разоў... Адным словам, толькі клопат аб нашым спажывецкім кашальку не дазволіў транспартнікам акругліцца...

Дарэчы, у міністэрстве настойліва прасілі напісаць, што не зыходзяць са сваіх групавых інтарэсаў, і новыя цэны поўнасцю эканамічна абгрунтаваныя, а не ўзяты са столі. Напрыклад, цана на паліва ўзнімаецца ажно ў 7 разоў—як гэтага не ўлічыць? А ўзяць цану новых машын! Трэба яшчэ павысіць усім у два разы зарплату, вызначыць датацыі на харчаванне... Новую, амаль у 6 разоў павялічаную цану нашага білета фарміруюць і розныя падаткі, якімі абклалі з усіх бакоў,—на прыбытак, на дабавачны кошт, на паліва, акцызны падатак...

Самы раз паспачуваць транспартнікам, але ці варта? Бо яны, як, дарэчы, і ўсе іншыя нашы звышманапалісты (а менавіта яны і толькі яны правяць баль), здаецца, адным махам сабраліся вырашыць усе свае праблемы за кошт спажыўца. Тыя ж транспартнікі самі падкрэсліваюць, што паўсюдна мае месца банальнае павышэнне цэн, якое робіцца пад эгідай рынку.

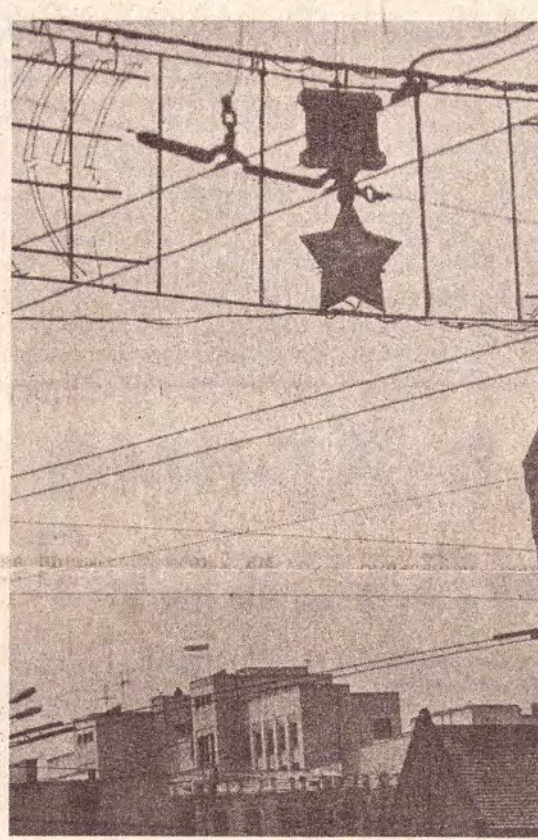
І нельга з гэтым не пагадзіцца. Так, рыначныя адносіны, пад маркай чаго ўсё і робіцца, прадугледжваюць свабоду цэнаўтварэння. Але ці магчыма такая свабода пры нашай звышманапалізаванай вытворчасці? У падобных умовах гэта свабода будзе, так сказаць, аднабаковай, скіраванай толькі ў бок таго ж павышэння. Падобная свабода пагражае далейшым спадам вытворчасці і закручваннем спіралі інфляцыі, бо можна ж атрымаць ранейшы даход з меншымі намаганнямі за кошт новай цаны. На жаль, пакуль што на нашым куртатым рынку не з'явілася галоўнай яго фігуры —прадпрымальніка. Дакладней—мноства прадпрымальнікаў, якія вымушаны былі б весці жорсткую барацьбу паміж сабой за месца пад сонцам, г.зн. за спажыўца, у тым ліку (і нават перш за ўсё) і за кошт зніжэння цэн.

На вялікі жаль, альтэрнатыўную эканоміку стварыць значна цяжэй, чым УВЕСЦІ СВАБОДНЫЯ ЦЭНЫ. Хоць бы такі факт: тыя ж транспартнікі спакойна, без усялякіх там хваляванняў і перажыванняў, прызнаюць: менш будуць ездзіць. Вось так. Характэрнае прызнанне.

Варта яшчэ раз падкрэсліць: ад свабодных цэн, калі мы хочам надыходу сапраўднага рынку, нікуды не дзецца, і, папэўна, даўно ўжо трэба было адпусціць іх, а не займацца пустымі размовамі, пад якія сёй-той да адказу забіваў свае шафы і кладоўкі. Але—разам з «адпусканнем» усяго рынку, а не адной, найбольш спакуслівай яго кампаненты; разам са стварэннем такіх умоў, каб рынак поўнасцю развіваўся выключна па сваіх законах. Ці хутка будуць наступныя, гэткія ж рашучыя крокі (каб не скончылася ўсё, як у красавіку)? Тая ж прыватызацыя, без якой і паўнапраўных уласнікаў не дачакаемся? З іх асабістай адказнасцю за вынікі сваёй дзейнасці, з пагрозай таго ж банкруцтва...

Аднак вернемся да транспартнікаў, якія падкрэсліваюць нерэнтабельнасць многіх пасажырскіх перавозак і, між іншым, зазначаюць: маўляў, бывае яшчэ і такое, калі сёй-той з вадзіцеляў аўтобусаў кладзе выручку сабе ў кішэнь, так што трэба ўзмацніць кантроль... Можна назваць тут і яшчэ нямала гэткага-такога. Але ці зменіцца ад гэтага што-небудзь? Сам падыход? Зрэшты, нагадаю: цэны на аўтобусныя паездкі адносяцца да так званых фіксаваных. Парадуемся? Ці лепш рушым на электрычку, на якую цана ўзрасла ўсяго ў два разы. Праўда, кажуць, чыгуначнікі спахапіліся і абіваюць усе магчымыя парогі, каб таксама— вышэй. Застаецца «альтэрнатыўнае» таксі?.. Эх, даруй, цешча... Здаецца, наш самы грамадскі, самы зручны і самы танны транспарт, сапраўды, хоча прывучыць нас да таго, каб хадзілі пешшу. А пешшу—няблізка...

Іван БАРАНОЎСКІ,
аглядальнік «Звязды».

Наша жыццё ў незалежнай дзяржаве

Упэўнены, што людзі на здымках асабліва не думаюць пра наш суверэнітэт. Яны думаюць аб хлебе надзённым, у першую чаргу, як пражыць дзень сёняшні, атаварыць купоны, талоны, грошы, нарэшце, накарміць сябе, сваіх дзяцей, бацькоў... Пра незалежнасць неяк думаецца пасля ўсяго. Але ці трэба абвінавачваць у гэтым радавых падаткаплацельшчыкаў?

Наша незалежнасць толькі пачынаецца. Ад усталявання яе на самай урачыстай і каштоўнай паперы, у мармуры, на самай высокай трыбуне да напаўнення рэальным зместам — не адзін крок. І крочыць да гэтага павінны не толькі нашы высокія дзяржаўныя мужы. Пры самым моцным нацыянальным войску, з самай канверсуемай валютай, пры выдатным валоданні ўсімі (!) беларусамі сваёй мовай незалежнасць яшчэ не ўсталюецца.

На мой погляд, сапраўдны суверэнітэт — гэта і асэнсаванне апошнім бомжам свайго месца ў сваёй рэспубліцы, з'яўленне хоць нейкага пачуцця гонару за яе. Калі звацца «беларусам» будзе нават не проста ганарова, а вельмі прыемна.

Разумею, сёняшнія паліцы магазінаў не дабаўляюць аптымізму, але верыць цяпер проста неабходна. У тым ліку і ў сваю незалежнасць.

Аляксандр КОКТЫШ.
Фота А. КЛЕШЧУКА.

СУМЕСНАЕ БЕЛАРУСКА-ЛІТОЎСКАЕ КАМЮНІКЕ

3—4 студзеня 1992 года ў Рэспубліцы Беларусь адбылася рабочая сустрэча Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. Шушкевіча і Старшыні Вярхоўнага Савета Літоўскай Рэспублікі В. Ландсбергіса, у час якой былі абмеркаваны пытанні развіцця адносін паміж Літоўскай Рэспублікай і Рэспублікай Беларусь, а таксама іншыя пытанні, што маюць узаемную цікавасць.

Было канстатавана, што пасля падпісання Дэкларацыі паміж Літоўскай Рэспублікай і Рэспублікай Беларусь аб прынцыпах добрасуседскіх адносін ад 24 кастрычніка 1991 года намечаныя далейшыя пагадненні зрабілі крок у заключную стадыю. Старшыні дамовіліся, што Пагадненне паміж Літоўскай Рэспублікай і Рэспублікай Беларусь аб прынцыпах гандлёва - эканамічнага супрацоўніцтва і Дагавор аб асновах міждзяржаўных адносін будуць падпісаны ў самы бліжэйшы час.

У час сустрэчы С. Шушкевіч інфармаваў В. Ландсбергіса аб стварэнні СНД і намячаемых узаемаадносінах яе з іншымі дзяржавамі. В. Ландсбергіс выклаў пункт гледжання Літоўскай Рэспублікі па пытанню знешняй пазыкі былога СССР. Абодва кіраўнікі абмеркавалі будучую дымілітацыю граніцы паміж дзвюма дзяржавамі, работа над якой пачалася ўжо, адзначылі неабходнасць інтэнсіфікацыі гэтага працэсу, абмяняліся думкамі аб будучым рэжыме і абслугоўванні граніцы.

Старшыні былі адзінай думкі аб неабходнасці забяспечыць свабоднае развіццё культуры нацыянальных меншасцей, уключаючы бесперашкоднае стварэнне літоўскіх школ у Беларусі і беларускіх — у Літве. Пры гэтым абодва кіраўнікі пагадзіліся, што стварэнне тэрытарыяльных аўтаномій немагчымае, таму што гэта садзейнічала б узнікненню новых ачагоў напружання ў рэгіёне. Другой прычынай узнікнення міжнацыянальных напружанасцей могуць стаць спробы тлумачэння канфесіянальных асаблівасцей як нацыянальна - этнічных. Абодва старшыні асудзілі любы нацыяналізм, які вядзе да процістаяння народаў, выказаліся за найлепшае ўзаемаразуменне і ўсебаковае супрацоўніцтва на дзяржаўным узроўні.

Бакі прызналі мэтазгодным стварыць сумесныя групы экспертаў для разгляду асобных спецыфічных праблем, якія ўзнікаюць у працэсе пераходу да якасна новага этапа супрацоўніцтва дзвюх суверэнных дзяржаў.

Старшыні Вярхоўных Саветаў Літоўскай Рэспублікі і Рэспублікі Беларусь выказалі глыбокае задавальненне сустрэчай і вырашылі, што такія неафіцыяльныя міждзяржаўныя рабочыя візіты будуць прадоўжаны.

ДЗЯРЖАЎНЫ КАМІТЭТ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ ПА ПРАЦЫ І САЦЫЯЛЬНАЙ АБАРОНЕ НАСЕЛЬНІЦТВА, МІНІСТЭРСТВА ФІНАНСАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Пастанова ад 31 снежня 1991 г. г. Мінск

АБ РАЗМЕРАХ ДЗЯРЖАЎНЫХ СТЫПЕНДЫЙ НАВУЧЭНЦКАЙ МОЛАДЗІ ВА ЎМОВАХ ЛІБЕРАЛІЗАЦЫІ ЦЭН

Выконваючы пастанову Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 20 снежня 1991 года № 482, Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па працы і сацыяльнай абароне насельніцтва і Міністэрства фінансаў Рэспублікі Беларусь **пастанаўляюць:**

Зацвердзіць і ўвесці з 1 студзеня 1992 года новыя размеры дзяржаўных стыпендый:

1. У вышэйшых навучальных установах:

паспяваючым студэнтам ў размеры 280 рублёў у месяц, у тым ліку маючым толькі добрыя, а таксама толькі добрыя і выдатныя ацэнкі, — 320 рублёў, а толькі выдатныя ацэнкі — 360 рублёў у месяц;

студэнтам з ліку дзяцей-сірот і дзяцей, што засталіся без апекі бацькоў, знаходзіліся пад апекай (папячыцельствам) і дасягнулі 18-гадовага ўзросту да 1.03.91 года, якія не атрымліваюць штомесячных грашовых выплат на ўтрыманне апякаемых (згодна з пастановай Вярхоўнага Савета РБ ад 5.02.91 г.) і якія выхоўваліся ў сем'ях родных, не аформіўшых апякунства, а таксама дзецям ваеннаслужачых, загінуўшых пры выкананні інтэрнацыянальнага абавязку,— у размеры 370 рублёў у месяц, у тым ліку студэнтам, якія маюць толькі добрыя, а таксама толькі добрыя і выдатныя ацэнкі, — 410 рублёў, а толькі выдатныя ацэнкі — 450 рублёў у месяц;

студэнтам з ліку дзяцей-сірот і дзяцей, што засталіся без апекі бацькоў, апекуноў (папячыцеляў), якія знаходзяцца на дзяржаўным забеспячэнні, — у размеры 230 рублёў у месяц, у тым ліку студэнтам, якія маюць толькі добрыя, а таксама толькі добрыя і выдатныя ацэнкі,— 270 рублёў, а толькі выдатныя ацэнкі — 310 рублёў у месяц;

студэнтам з ліку дзяцей-сірот і дзяцей, што засталіся без апекі бацькоў і знаходзяцца на выхаванні ў апякунскіх (прыёмных) сем'ях і дзіцячых дамах сямейнага тыпу і якія атрымліваюць штомесячныя грашовыя выплаты на ўтрыманне апякаемых, стыпендыі выплачваюцца на агульных падставах;

студэнтам, якія знаходзяцца ў адпаведнасці з рашэннямі Ўрада на поўным дзяржаўным забеспячэнні, у размеры 115 рублёў у месяц, у тым ліку студэнтам, якія маюць толькі добрыя, а таксама толькі добрыя і выдатныя ацэнкі, — 155 рублёў, а толькі выдатныя ацэнкі — 195 рублёў у месяц;

студэнтам з ліку воінаў-інтэрнацыяналістаў у размеры 345 рублёў у месяц, у тым ліку студэнтам, якія маюць толькі добрыя, а таксама толькі добрыя і выдатныя ацэнкі, — 385 рублёў, а толькі выдатныя ацэнкі — 425 рублёў у месяц, з іх тым, што знаходзяцца на дзяржаўным забеспячэнні, адпаведна — 215, 255 і 295 рублёў у месяц;

студэнтам з ліку былых ваеннаслужачых, якія сталі інвалідамі ў выніку ранення, кантузіі, калецтва або захворвання, атрыманых пры выкананні інтэрнацыянальнага абавязку, у размеры 425 рублёў у месяц, у тым ліку студэнтам, якія маюць толькі добрыя, а таксама толькі добрыя і выдатныя ацэнкі,— 465 рублёў, а толькі выдатныя ацэнкі — 505 рублёў у месяц. Указаным студэнтам, якія знаходзяцца на дзяржаўным забеспячэнні, адпаведна — 260, 300 і 340 рублёў у месяц;

студэнтам, Героям Савецкага Саюза і Героям Сацыялістычнай Працы, у размеры 485 рублёў у месяц, у тым ліку студэнтам, якія маюць толькі добрыя, а таксама толькі добрыя і выдатныя ацэнкі, — 525 рублёў, а толькі выдатныя ацэнкі — 565 рублёў у месяц;

студэнтам, якія вучацца па спецыяльнасці 01.01 «Матэматыка» ў дзяржаўных універсітэтах, 01.02 «Прыкладная матэматыка», 01.03 «Механіка», 22.04 «Праграмнае забеспячэнне вылічальнай тэхнікі і аўтаматызаваных сістэм», у размеры 350 рублёў у месяц, незалежна ад курса навучання, у тым ліку студэнтам, якія маюць толькі добрыя, а таксама толькі добрыя і выдатныя ацэнкі, — 390 рублёў, а толькі выдатныя ацэнкі — 430 рублёў у месяц;

студэнтам за асаблівыя поспехі ў вывучэнні асобных дысцыплін і навукова-тэхнічнай творчасці можа ўстанаўлівацца персанальная стыпендыя Савета ВНУ ў размеры 350 рублёў у месяц;

навучэнцам падрыхтоўчых аддзяленняў у размеры 195 рублёў у месяц;

імянныя стыпендыі ўсіх відаў — 480 рублёў у месяц;

аспірантам вышэйшых навучальных устаноў стыпендыі выплачваюцца ў размеры службовых акладаў (ставак) спецыялістаў, якія яны атрымлівалі да паступлення ў аспірантуру; аспірантам, паступіўшым на вучобу непасрэдна пасля заканчэння навучальнай установы, стыпендыі выплачваюцца ў размеры службовых акладаў (ставак) адпаведных спецыялістаў без катэгорыі. Аспірантам, якія паступілі ў аспірантуру да 01.01.92 г., стыпендыя выплачваецца ў размеры службовых акладаў (ставак), устаноўленых з 01.01.92 г. на адпаведных пасадах;

дактарантам выплачваецца стыпендыя ў размеры службовага акладу, які яны атрымлівалі да паступлення ў дактарантуру. Асобам, якія паступілі ў дактарантуру да 01.01.92 г., размеры стыпендыі ўстанаўліваюцца на ўзроўні службовых акладаў, што ўводзяцца з 01.01.92 г. на тых пасадах, на якіх яны працавалі да паступлення ў дактарантуру.

2. Студэнтам, якія праходзяць ваенную падрыхтоўку ў вышэйшых навучальных установах па праграме афіцэраў запасу, устанаўліваецца надбаўка да стыпендыі ў наступных размерах:

— студэнтам, якія не прайшлі абавязковай ваеннай службы, — 20 рублёў у месяц;

— студэнтам, якія прайшлі абавязковую тэрміновую ваенную службу, — 30 рублёў у месяц.

3. У сярэдніх спецыяльных навучальных установах:

паспяваючым навучэнцам у размеры 245 рублёў у месяц, у тым ліку навучэнцам, якія маюць толькі добрыя, а таксама толькі добрыя і выдатныя ацэнкі, — 275 рублёў, а толькі выдатныя ацэнкі — 305 рублёў у месяц;

навучэнцам з ліку дзяцей-сірот і дзяцей, што засталіся без апекі бацькоў, знаходзіліся пад апекай (папячыцельствам) і дасягнулі 18-гадовага ўзросту да 1.03.91 г., і якія не атрымліваюць штомесячных грашовых выплат на ўтрыманне апякаемых (згодна з пастановай Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 5.02.91 г., і якія выхоўваюцца ў сем'ях родных, не аформіўшых апякунства, а таксама дзецям ваеннаслужачых, загінуўшых пры выкананні інтэрнацыянальнага абавязку, — у размеры 370 рублёў, у тым ліку навучэнцам, якія маюць толькі добрыя, а таксама толькі добрыя і выдатныя ацэнкі, — 410 рублёў, а толькі выдатныя ацэнкі — 450 рублёў у месяц;

навучэнцам з ліку дзяцей-сірот і дзяцей, што засталіся без апекі бацькоў, апекуноў (папячыцеляў), якія знаходзяцца на дзяржаўным забеспячэнні, — у размеры 195 рублёў у месяц, у тым ліку навучэнцам, якія маюць толькі добрыя, а таксама толькі добрыя і выдатныя ацэнкі, — 225 рублёў, а толькі выдатныя ацэнкі — 255 рублёў у месяц;

навучэнцам з ліку дзяцей-сірот і дзяцей, што засталіся без апекі бацькоў і знаходзяцца на выхаванні ў апякунскіх (прыёмных) сем'ях і дзіцячых дамах сямейнага тыпу і якія атрымліваюць штомесячныя грашовыя выплаты на ўтрыманне апякаемых, стыпендыі выплачваюцца на агульных падставах;

навучэнцам, якія знаходзяцца ў адпаведнасці з рашэннямі Ўрада на поўным дзяржаўным забеспячэнні, у размеры 100 рублёў у месяц, у тым ліку навучэнцам, якія маюць толькі добрыя, а таксама толькі добрыя і выдатныя ацэнкі, — 130 рублёў, а толькі выдатныя ацэнкі — 160 рублёў у месяц;

навучэнцам з ліку воінаў-інтэрнацыяналістаў у размеры 320 рублёў у месяц, у тым ліку навучэнцам, якія маюць толькі добрыя, а таксама толькі добрыя і выдатныя ацэнкі, — 350 рублёў, а толькі выдатныя ацэнкі — 380 рублёў у месяц, з іх тым, што знаходзяцца на дзяржаўным забеспячэнні, адпаведна — 185, 215, 245 рублёў у месяц;

навучэнцам з ліку былых ваеннаслужачых, якія сталі інвалідамі ў выніку ранення, кантузіі, калецтва або захворвання, атрыманых пры выкананні інтэрнацыянальнага абавязку, у размеры 425 рублёў у месяц, у тым ліку навучэнцам, якія маюць толькі добрыя, а таксама толькі добрыя і выдатныя ацэнкі, — 465 рублёў, а толькі выдатныя ацэнкі — 505 рублёў у месяц. Указаным навучэнцам, якія знаходзяцца на дзяржаўным забеспячэнні, адпаведна — 250, 280 і 310 рублёў у месяц;

навучэнцам, Героям Савецкага Саюза і Героям Сацыялістычнай Працы, у размеры 485 рублёў у месяц, у тым ліку навучэнцам, якія маюць толькі добрыя, а таксама толькі добрыя і выдатныя ацэнкі, — 525 рублёў, а толькі выдатныя ацэнкі — 565 рублёў у месяц;

імянныя стыпендыі ўсіх відаў — 445 рублёў у месяц.

4. Глуханямым і сляпым студэнтам ВНУ і навучэнцам сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў выплачваецца да ўстаноўленай стыпендыі надбаўка ў размеры 50 працэнтаў.

5. Дзяржаўныя прадпрыемствы, арганізацыі і ўстановы, якія заключылі індывідуальныя дагаворы, выплачваюць за кошт сваіх сродкаў паспяваючым студэнтам вышэйшых і навучэнцам сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў, а таксама слухачам падрыхтоўчых аддзяленняў пры ВНУ стыпендыю, павышаную не менш, чым на 30 працэнтаў; пры стажы работы больш трох гадоў — не менш чым на 50 працэнтаў у параўнанні з размерамі дзяржаўных стыпендый, устаноўленых для адпаведных катэгорый навучэнцаў.

6. Выплачваць студэнтам вышэйшых і навучэнцам сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў, якія знаходзяцца ў акадэмічным водпуску па медыцынскіх паказаннях 50 працэнтаў дзеючых размераў стыпендый у месяц (без уліку павышэння за паспяховасць) на перыяд акадэмічнага водпуску за кошт сродкаў навучальнай установы (апрача студэнтаў, навучэнцаў да 18 гадоў, якія атрымліваюць дапамогу).

7. У прафесійна-тэхнічных навучальных установах:

паспяваючым навучэнцам усіх тыпаў прафесійна-тэхнічных навучальных устаноў (акрамя тых, каго рыхтуюць для работы ў сельскагаспадарчай вытворчасці, водагаспадарчым будаўніцтве і лясной гаспадарцы) з тэрмінам навучання не больш 10 месяцаў у размеры 175 рублёў у месяц, у тым ліку навучэнцам, якія маюць толькі добрыя, а таксама толькі добрыя і выдатныя ацэнкі, — 195 рублёў, а толькі выдатныя ацэнкі — 215 рублёў у месяц, а навучэнцам з ліку дзяцей загінуўшых ваеннаслужачых і асоб, прыраўнаваных да інвалідаў Вялікай Айчыннай вайны I і II груп, у размеры 190 рублёў у месяц, у тым ліку навучэнцам, якія маюць толькі добрыя, а таксама толькі добрыя і выдатныя ацэнкі,— 210 рублёў, а толькі выдатныя ацэнкі — 230 рублёў у месяц;

паспяваючым навучэнцам пры падрыхтоўцы іх для работы ў сельскагаспадарчай вытворчасці, водагаспадарчым будаўніцтве і лясной гаспадарцы па прафесіях механізатараў з ліку асоб, якія закончылі сярэднія агульнаадукацыйныя школы і прайшлі у іх навучанне аўтасправе, рабоце на трактарах, камбайнах і іншых сельскагаспадарчых машынах, а таксама з асоб, звольненых у запас з Узброеных Сіл і залічаных пры чарговым прыёме ў гэтыя вучылішчы непасрэдна пасля звальнення ў запас, кваліфікаваных рабочых з ліку асоб, якія закончылі сярэднія агульнаадукацыйныя школы і якія вывучылі ў іх асновы жывёлагадоўлі і сельскагаспадарчай тэхнікі, з тэрмінам навучання менш 10 месяцаў у размеры 400 рублёў у месяц, у тым ліку навучэнцам, якія маюць толькі добрыя, а таксама толькі добрыя і выдатныя ацэнкі,— 420 рублёў, а толькі выдатныя ацэнкі — 440 рублёў у месяц;

паспяваючым навучэнцам усіх тыпаў прафесійна-тэхнічных навучальных устаноў з тэрмінам навучання не менш 10 месяцаў, якія ў адпаведнасці з рашэннямі ўрада забяспечваюцца абмундзіраваннем і харчаваннем, у размеры 85 рублёў у месяц, у тым ліку навучэнцам, якія маюць толькі добрыя, а таксама толькі добрыя і выдатныя ацэнкі,— 105 рублёў, а толькі выдатныя ацэнкі — 125 рублёў у месяц; навучэнцам з ліку сямейных у размеры — 110 рублёў у месяц, у тым ліку навучэнцам, якія маюць толькі добрыя, а таксама толькі добрыя і выдатныя ацэнкі,— 130 рублёў, а толькі выдатныя ацэнкі — 150 рублёў у месяц; навучэнцам з ліку дзяцей загінуўшых ваеннаслужачых і асоб, прыраўнаваных да інвалідаў Вялікай Айчыннай вайны I і II груп, у размеры 130 рублёў у месяц, у тым ліку навучэнцам, якія маюць толькі добрыя, а таксама толькі добрыя і выдатныя ацэнкі,— 150 рублёў, толькі выдатныя ацэнкі — 170 рублёў у месяц; навучэнцам з ліку сямейных — у размеры 150 рублёў у месяц, у тым ліку навучэнцам, якія маюць толькі добрыя, а таксама толькі добрыя і выдатныя ацэнкі,— 170 рублёў, а толькі выдатныя ацэнкі — 190 рублёў у месяц;

навучэнцам з ліку дзяцей-сірот і дзяцей, што засталіся без апекі бацькоў і знаходзяцца на выхаванні ў апякунскіх (прыёмных) сем'ях і дзіцячых дамах сямейнага тыпу і якія атрымліваюць штомесячныя грашовыя выплаты на ўтрыманне апякаемых, выплачваецца стыпендыя на агульных падставах;

навучэнцам з ліку дзяцей-сірот і дзяцей, што засталіся без апекі бацькоў, апекуноў (папячыцеляў), якія знаходзяцца на дзяржаўным забеспячэнні, у размеры 195 рублёў у месяц, у тым ліку навучэнцам, якія маюць толькі добрыя, а таксама толькі добрыя і выдатныя ацэнкі,—225 рублёў, а толькі выдатныя ацэнкі — 255 рублёў у месяц;

навучэнцам з ліку дзяцей ваеннаслужачых, якія загінулі пры выкананні інтэрнацыянальнага абавязку, — у размеры 370 рублёў у месяц, у тым ліку навучэнцам, якія маюць толькі добрыя, а таксама толькі добрыя і выдатныя ацэнкі, — 410 рублёў, а толькі выдатныя ацэнкі — 450 рублёў у месяц;

навучэнцам з ліку воінаў-інтэрнацыяналістаў у размеры 320 рублёў у месяц, у тым ліку навучэнцам, якія маюць толькі добрыя, а таксама толькі добрыя і выдатныя ацэнкі,— 350 рублёў, а толькі выдатныя ацэнкі — 380 рублёў у месяц, з іх тым, хто знаходзіцца на дзяржаўным забеспячэнні, адпаведна — 185, 215 і 245 рублёў у месяц;

навучэнцам з ліку былых ваеннаслужачых, якія сталі інвалідамі ў выніку ранення, кантузіі, калецтва ці захворвання, атрыманых пры выкананні інтэрнацыянальнага абавязку, у размеры 370 рублёў у месяц, у тым ліку навучэнцам, якія маюць толькі добрыя, а таксама толькі добрыя і выдатныя ацэнкі,— 390 рублёў, а толькі выдатныя ацэнкі — 410 рублёў у месяц, з іх тым, хто знаходзіцца на дзяржаўным забеспячэнні, адпаведна — 250, 280 і 310 рублёў у месяц;

імянныя стыпендыі ўсіх відаў — 225 рублёў у месяц.

8. Стыпендыі грамадзянам замежных дзяржаў і дзяржаў СНД, якія навучаюцца ці праходзяць навукова-педагагічную стажыроўку ў вышэйшых, сярэдніх спецыяльных і прафесійна-тэхнічных навучальных установах і навукова-даследчых установах і атрымліваюць стыпендыю за кошт бюджэту рэспублікі, выплачваюцца ў размерах, устаноўленых для студэнтаў і навучэнцаў Рэспублікі Беларусь.

Размеры стыпендый замежным грамадзянам, якія паступілі на навучанне пасля 1 верасня 1991 года, рэгулююцца дзяржаўнымі пагадненнямі.

9. Рэкамендаваць грамадскім арганізацыям, якія выплачваюць за кошт уласных сродкаў імянныя стыпендыі, пераглядзець іх размеры.

10. Прызнаць страціўшай сілу пастанову Дзяржкампрацы Рэспублікі Беларусь ад 7 ліпеня 1991 года № 5.

Старшыня Дзяржкампрацы Рэспублікі Беларусь Г. П. БАДЗЕЙ.

Міністр фінансаў Рэспублікі Беларусь С. П. ЯНЧУК.

Сертыфікат— гэта пропуск на рынак

«Будучае сусветнага рынку нельга больш уявіць без сертыфікатаў на сістэмы якасці. Той, хто іх умела выкарыстоўвае, атрымлівае перавагу ў канкурэнтнай барацьбе» — так лічаць прадстаўнікі Еўрапейскага супольніцтва. Заходняму пакупніку, які мае вялікі выбар, патрэбны пэўныя гарантыі. Ну, а як з выдачай сертыфікатаў у нас у рэспубліцы?

Гэтай справай займаецца Беларускі нацыянальны цэнтр стандартызацыі і метралогіі, які праводзіць і акрэдытацыю выпрабавальных цэнтраў, і атэстацыю вытворчасці, і сертыфікацыю прадукцыі, сістэм якасці. Ён гатовы разгледзець заяўкі любых прадпрыемстваў.

Сертыфікацыя ажыццяўляецца ў поўнай адпаведнасці з прызнанымі на міжнародным узроўні методыкамі, перш за ўсё методыкамі, якія выкарыстоўваюцца Германскім таварыствам па сертыфікацыі. Пры гэтым цэнтр гарантуе канфідэнцыяльнасць інфармацыі, якую прадастаўляюць прадпрыемствы ў мэтах сертыфікацыі. Ён абараняе ў роўнай ступені інтарэсы вытворцаў і спажыўцоў прадукцыі. Сертыфікат, выдадзены цэнтрам стандартызацыі і метралогіі на падставе ацэнкі аўдытараў-рэвізораў, якія, дарэчы, атэставаны Германскім таварыствам па якасці, — залог таго, што прадпрыемства будзе паспяхова працаваць на агульнаеўрапейскім рынку.

Пра ўсё гэта даводзіцца гаварыць па прычыне таго, што не ўсе яшчэ разумеюць неабходнасць сертыфікацыі. А, між іншым, на міжнародны рынак імкнуцца трапіць многія. Вядома, наш унутраны рынак, на якім амаль усё ідзе з малатка, адвычыў клапаціцца аб якасці, тым больш, не думаюць пра сертыфікацыю. Але ж набліжаюцца новыя ўмовы, у якіх ужо хутка будзем працаваць, узрасце канкурэнцыя... Увогуле, дазволю сабе такое параўнанне: сертыфікат на якасць — гэта своеасаблівы пропуск у рынак. Ці не лепш паклапаціцца аб такім пропуску загадзя?

М. КУСАКІН,
намеснік генеральнага дырэктара «Белстандарта».

Дарога да Храма ці да комплексу?

Сёння няма чалавека, абыякавага да лёсу Кафедральнага ў імя Хрыста Збавіцеля сабора ў Маскве (Спаскага сабора). Увага да яго робіцца больш пільнай, калі даведваешся, што гэты вялікі помнік дойлідства быў цесна звязаны з родным краем, Беларуссю. І не толькі таму, што ў 15 мільёнаў рублёў, якія пайшлі на будаўніцтва храма, сваю долю ахвяравалі і беларусы. Ніці вялікіх падзей 1812 года звязалі Беларусь з Кафедральным саборам. Звернемся да гісторыі яго будаўніцтва.

Шмат могуць расказаць архіўныя дакументы.

Першая закладка гэтага каласальнага помніка — музея Айчыннай вайны 1812 года адбылася 12 кастрычніка 1817 года. Дата ўрачыстасці была выбрана невыпадкова: менавіта ў гэты дзень імператар Напалеон са сваім войскам уцёк з Масквы. Месцам закладкі храма паслужылі Вараб'ёвы горы, а праект падрыхтаваў аўтарытэтны рускі акадэмік — мастак А. Вітберг.

Разгарнуліся велізарныя будаўнічыя работы, але раптоўная смерць Аляксандра I спыніла справу. Прыдворныя зласліўцы адрэкамендавалі гэтага сумленнага і смелага вучонага новаму імператару як нездольнага весці справу. І акрамя таго сцвярджалі, быццам Вараб'ёвы горы не прыдатныя для будаўніцтва помніка.

У 1827 годзе пачаўся зневажальны судовы працэс над Вітбергам за страту казны ў 580.000 рублёў, пасля чаго вучоны быў сасланы ў Сібір, а будаўніцтва храма па яго праекту спынілася назаўсёды.

Новы праект Кафедральнага сабора па ўказанню Мікалая I быў падрыхтаваны ў старажытным рускім стылі па ўзору грэка-візантыйскіх храмаў і зацверджаны імператарам 10 красавіка 1832 года. Аўтарам яго быў славуты ў той час рускі архітэктар К. Тон. Месца для размяшчэння храма выбраў сам Мікалай I на беразе Масквы-ракі. Урачыстая закладка храма па новаму праекту адбылася 10 верасня 1839 года.

Храм будаваўся 15 гадоў, яшчэ 30 гадоў працягвалася яго ўнутранае афармленне, і 26 мая 1883 года (праз 45 гадоў пасля закладкі) адбылося ўрачыстае асвячэнне храма Хрыста Збавіцеля.

Храм быў увянчаны 5 купаламі і меў 14 званоў, вышыню 97 метраў. Адлегласць ад уваходных дзвярэй да царскіх варот складала 71,1 метра. Унутры храма свабодна змяшчалася б званіца царквы Івана Вялікага. У час набажэнства тут маглі знаходзіцца 7.200 чалавек.

Храм асвятляўся ўдзень васьмю вялізнымі вокнамі, а ўвечары — мноствам бронзавых залочаных люстраў. На яго сценах было 177 белых мармуровых пліт вышынёй у тры аршыны (2,1 м) з усімі пісьмовымі актамі, што належалі да падзей 1812—1814 гадоў.

Так, на плітах заходняга боку храма, дзе ў храналагічным парадку апісана 71 бітва ў граніцах Расійскай Імперыі, упамінаюцца 33 бітвы на тэрыторыі былых паветаў Беларусі: на Беразіне, пад Салтанаўкай, Койданавам, Ваўкавыскам, Кобрынам, Гарадзечна. Памяць пра гэтыя падзеі ўвекавечвалася не толькі ў Маскве. У архівах мне ўдалося знайсці рэдкую фатаграфію цяпер неіснуючага помніка Напалеону ля в. Студзёнка (месца пераправы цераз Беразіну), а таксама праект помніка героям вайны 1812 года ў Ваўкавыску.

Адна святыня, звязаная з гэтымі падзеямі, выратавана ад канчатковага знішчэння. Высакароднымі людзьмі адноўлены праваслаўны храм у вёсцы Гарадзечна Пружанскага раёна, пабудаваны ў 1825 годзе на полі бітвы 3-й рускай арміі з аўстра-саксонскімі карпусамі Напалеона.

Летась, якраз да Пакроваў адноўлены Свята-Пакроўскі храм сабраў пад свае прыгожыя купалы тысячы людзей: маладых і пажылых, дзядоў і бабуль, якія, здаецца, адагналі ад сябе хваробы і смерць, каб прыйсці да адноўленай святыні і пакланіцца ёй.

Цёплыя пачуцці ў душах людзей выклікалі віншаванні, прысланыя ў дзень адкрыцця гістарычнага храма Федэральным міністрам замежных спраў Аўстрыі Алоізам Мокам, супрацоўнікам Міністэрства замежных спраў Германіі Марыяй Кайперт, нашчадкам аўстрыйскага фельдмаршала Шварцэнберга, яго прапраўнукам князем Карлам Шварцэнбергам з Прагі.

У сувязі з сёлетнім 180-годдзем Гарадзечанскай бітвы пачынаюцца работы па аднаўленню яшчэ аднаго разбуранага гістарычнага помніка — капліцы ў гонар загінуўшых. Праект аднаўлення капліцы, як і самога храма, падрыхтаваны брэсцкім архітэктарам Г. Будзько.

Пачалі паступаць грашовыя ахвяраванні на спецрахунак па аднаўленню святыні. Нядаўна калектыў Брэсцкага панчошнага камбіната пералічыў 10 тысяч рублёў, за што мясцовыя жыхары прасілі выказаць праз газету падзяку.

Праектам прадугледжана змясціць на помніку-капліцы ў ліку 5 пліт з апісаннем Гарадзечанскай бітвы белую мармуровую пліту «Бітва пры Гарадзечна», аналагічную той, што знаходзілася некалі ў храме Хрыста Збавіцеля.

А тым часам абласнымі і раённымі ўладамі і ведамствамі запланавана будаўніцтва ў лясным масіве на былым полі бітвы... буйнога жывёлагадоўчага комплексу і правядзенне грандыёзных меліярацыйных работ. Пад магутнымі каўшамі экскаватараў і лёзамі бульдозераў ужо загінулі гектары векавога і маладога лесу — будуецца «курортны» комплекс для бычкоў. Няўжо так цесна стала ў Брэсцкай вобласці, што няма дзе размяшчаць жывёлагадоўчыя комплексы, акрамя як на палях вялікіх гістарычных бітваў!

Яшчэ ў мінулым годзе я звярнуўся да кіраўнікоў нашай вобласці В. Бурскага і А. Зеляноўскага з запіскай аб немэтазгоднасці размяшчэння пад Гарадзечна свінагадоўчага ці якога іншага комплексу, таму што менавіта тут разгортваецца стварэнне цэлага шэрагу гістарычных помнікаў, адкрываецца турыстычны маршрут па месцах бітваў Айчыннай вайны 1812 года.

Але заключэнне абласной камісіі было цвёрдым і бескампрамісным: «Іншай пляцоўкі па санітарна - эпідэміялагічных і экалагічных патрабаваннях на тэрыторыі калгаса для будаўніцтва комплексу няма...» Падумаць толькі!

Комплексы пабудаваць няцяжка, але як вярнуць у гэты край душу? Няўжо незразумела, што душа тут адабрана ў селяніна разам з яго зямлёй?

Заканчваючы расказ пра лёс храма Хрыста Збавіцеля ў Маскве, падкрэслю адну важную дэталь.

Свяшчэнны Сінод Рускай праваслаўнай царквы 179 гадоў назад аб'явіў пра штогадовае святкаванне Каляд як дня збавення рускага народа ад французскага нашэсця. У гэты знамянальны дзень усе званы праваслаўных цэркваў, сабораў і манастыроў ад Брэста да Курыл сваім велічным звонам нагадваюць людзям, што памяць пра слаўных сыноў Айчыны вечная і святая.

Званы ж Спаскага сабора змоўклі назаўсёды. Не прастаяўшы і паўвеку, Кафедральны ў імя Хрыста Збавіцеля сабор воляю Сталіна і загадам Кагановіча 5 снежня 1931 года быў узарваны. Сэрцы мільёнаў людзей здрыгануліся ад гэтага жудаснага злачынства. Бязлітасна знішчыўшы шэдэўр сусветнага дойлідства і мастацтва, тагачасныя кіраўнікі з нябачаным цынізмам загадалі аддаць белыя мармуровыя пліты з імёнамі загінуўшых сыноў Айчыны на абліцоўку сцен Маскоўскага метрапалітэна.

Сёння іншы настрой сярод сумленных і высакародных людзей. Ужо распачаўся патрыятычны рух па адраджэнню храма Хрыста Збавіцеля. Я ўсёй душой падтрымліваю гэтую святую справу.

Прашу частку ганарару за артыкул перадаць у фонд будаўніцтва новага храма Хрыста Збавіцеля ў Маскве, другую частку на спецрахунак 000701/440 у Пружанскім аграпрамбанку на аднаўленне помніка-капліцы «Доблесным продкам, загінуўшым у бітве пад Гарадзечна 1812 года 31 ліпеня».

ДѢЛО ПРИ КОБРИНЕ
15 іюля 1812г.

Командовавшіе войсками:
ген. отъ кав. Тормасовъ и
ген-адьют. гр. Ламбертъ

Участвовавшіе войска:
13-й егерскій полкъ,
Стародубскій, Тверской
драгунскіе полки и
Александрійскій гус. полкъ

Выбыло изъ строя
воинскихъ чиновъ- 362

Отличились: генераль-адьют.
графъ Ламбертъ
генераль- маиоры
Чаплицъ,Бердяевъ,Мелиссино,
князь Щербатовъ- 1-й (Алексей);
полковники:
Ренни, Ольдекопъ
Награждѣны: Орденомъсвятого
Георгія 2-и степѣни
ген. отъ кав. Тормасовъ
Орд. св. Георгія
4-и степѣни маиоръ Избошъ

ІЛЮСТРАЦЫІ: 1. Храм Хрыста Збавіцеля ў Маскве. 2. Мармуровая пліта ў гэтым храме з апісаннем бітвы пад Кобрынам. 3. Гарадзечанскі Свята-Пакроўскі храм у дзень адкрыцця і асвячэння.

Леанід НЕСЦЯРЧУК,
член прэзідыума абласнога Фонду культуры і камітэта абароны міру.
г. Брэст.

ПРА НАБАЛЕЛАЕ

«...Я НЕ ЧУЮ»

У перапоўненым аўтобусе дзяўчына спрабавала прабіцца да выхаду. Ні слова не гаворачы. На яе гыркалі, а яна маўчала, не адказвала. Памятаецца, яшчэ думка з'явілася: «Вось нервы, — нібы стальныя!» На прыступках стаяла тоўстая кабеціна і, калі адчыніліся дзверы, — нават не варухнулася. У дзяўчыны, якая праціскалася паўз яе, з горла вырваўся сцяты гук. Так — нямая, глухая... А баба раз'юшана лаялася.

І ўзнікла пытанне: а як ім, такім, спытаць у пасажыра, што стаіць наперадзе: «Вы выходзіце на наступным?», ці звярнуцца да чаргі: «Я адыду на пару хвілін...»? Такія простыя рэчы, аб якіх нават не задумваешся. А для іх гэтыя дробязі складваюцца ў вялікія праблемы.

Якую страшэнную псіхічную траўму ім наносяць кожны дзень!

З-за хваробы яны павінны трымацца сваіх. Сам-насам з тымі, хто чус і размаўляе, — нібы замежнік у далёкай і нядобразычлівай краіне, тым больш, калі няма імкнення зразумець субяседніка. Быць асобна ад астатніх — такая ім выпала доля. Такая доля і ў глухіх дзяцей. Вымушаны займацца ў сваім гурце, у «сваёй» школе. Адна з такіх — спецыяльна-адукацыйная школа-інтэрнат № 13 для слабачуючых і познааглухшых дзяцей г. Мінска. Звонку — такая ж, як і многія вакол. Ды не шумная, як звычайна: гоману дзіцячага там не чутно...

Вучацца ў ёй 252 хлопчыкі і дзяўчынкі. Яны альбо страцілі слых у дзяцінстве, альбо ўсё ж чуюць, але вельмі слаба. Таму для вучобы іх і падзяляюць на аддзяленні, у залежнасці ад стану слыху і мовы.

Вывучаюць тыя ж прадметы, што і ўсе школьнікі: матэматыку і літаратуру, фізіку і мову. Толькі выкладчыкі стараюцца не толькі гаварыць, а як мага часцей ілюстраваць выкладаемы матэрыял, карыстацца рознымі табліцамі, малюнкамі. Задача ж дзяцей — уважліва (так і хочацца сказаць «слухаць», але не) сачыць за губамі настаўніка, счытваць з іх словы, сказы... І такім чынам — разумець.

У спосабе адносін паміж сабой (мова жэстаў) яны, што называецца, самавучкі. Дзікунства — да мінулага года наогул не было дазволу выкладаць такі жыццёва важны прадмет. Цяпер жа яго вывучаюць з восьмага класа.

Дзеці, што наведваюць школу, — мінчане. 150 з іх могуць жыць у інтэрнаце. Астатнім даводзіцца прыязджаць сюды, на вуліцу Ваупшасава, з самых розных куткоў буйнога горада. Школа разлічана на 200 дзяцей. Сёння яна перапоўнена. А бацькі з дзецьмі прыходзяць і прыходзяць: школа такога профілю адна на мільённы горад. Праўда, адчынены спецыялізаваны клас пры СШ № 91 г. Мінска, але толькі для слабачуючых дзяцей першага аддзялення.

Школа-інтэрнат № 13 пабудавана ў 1963 годзе. І з таго часу ні разу не было капітальнага рамонту. А будынак мае вялікую патрэбу ў ім. Ацяпляльная сістэма, сістэма водазабеспячэння, каналізацыя, вонкавая інжынерная сетка — у аварыйным стане, спарахнелі аконныя рамы. Два гады назад школа за кошт таварыства глухіх рукамі кааператараў правяла «касметычны» рамонт. Але ці дастаткова яго?

Даўно наспела патрэба расшырыць школу, узвесці прыбудову да яе. У мінулым годзе адміністрацыя звярталася да Пастаяннай камісіі Вярхоўнага Савета па справах інвалідаў з просьбай аб капітальным рамонце школы-інтэрната з рэканструкцыяй вучэбнага і спальнага карпусоў і прыбудовы спальнага корпуса на 250 месцаў, сталярнай, слясарнай, швейнай майстэрняў, спартыўнай і актавай залаў, харчблока. Камісія накіравала ліст у гарвыканком, адкуль выразнага адказу так і не дачакаліся. Ідэю літаральна «зарэзалі», час яе пахавання — ліпень 1990 года. І прычынай таму тое, што давялося б спілаваць шмат дрэў, якімі абсаджана школа. Вядома, шкада дрэў. А ці не шкада дзяцей, якія вымушаны туліцца ў цесных пакоях?! Начальнікі ж кіруюцца прынцыпам «Не маё гарыць — не мне тушыць».

А цяжарных жанчын падсцерагаюць хваробы, выпадковасці, з-за якіх можа нарадзіцца глухое ці слабачуючае дзіця, нават і не па прычыне спадчыннасці. За апошнія 10 гадоў колькасць слабачуючых у горадзе Мінску ўвесь час узрастае. Паводле звестак Мінскай клінічнай аталарынгічнай бальніцы на дыспансерным уліку ў ёй больш як 1500 чалавек. Вядома, што толькі адна трэць прыроджаных дэфектаў слыху выяўляецца адразу пасля родаў. У большасці ж дзяцей пагаршэнне адбываецца праз некаторы час. Яшчэ адзін факт: 43 працэнты ўсіх хвароб, якія звязаны з парушэннем слыху ў дзяцей, выяўляецца на трэці дзень пасля нараджэння. Але не існуе абавязковых рэкамендацый урачам, як яны павінны правяраць слых у дзіцяці ў пасляродавы перыяд; прыборы ж, якія прызначаны для гэтай мэты, — вельмі дарагія. Таму ранняе вызначэнне дэфектаў слыху дзіцяці застаецца вашай справай, бацькі. Калі дзіця своечасова забяспечана слыхавым апаратам, ёсць шанц, што ў далейшым яно навучыцца нармальна размаўляць.

А вось як жыць глухім сярод глухіх?

М. ЛЯБЕДЗІК, Л. ПРАЎЛОЦКАЯ,
студэнткі факультэта журналістыкі Белдзяржуніверсітэта.

РоЗГАЛАС

МІСІЯНЕРЫ АБЯЦАЮЦЬ ДАПАМАГЧЫ

У верасні выканком Крычаўскага гарадскога Савета народных дэпутатаў афіцыйна зарэгістраваў у горадзе філіял Сусветнай місіі «Ісус Хрыстос». У сваіх радах яна аб'ядноўвае членаў хрысціянскіх цэркваў, абшчын і людзей добрай волі. Крычаўскі філіял налічвае ўжо каля 150 чалавек.

Мэты і задачы місіі высакародныя. Гэта прапаведванне ідэй міру, міласэрнасці і дабрачыннасці, пашырэнне духоўнага ўзроўню жыцця людзей і іх укладу ў духоўнае абнаўленне грамадства, змякчэнне міжнацыянальных адносін, дасягненне ўзаемаразумення паміж вернікамі і атэістамі, а таксама аказанне пасільнай маральнай і матэрыяльнай дапамогі людзям, якія жывуць у нястачы.

Філіял дзейнічае. Зусім нядаўна гасцямі горада былі пастары з Германіі Бернард Сак і Генрых Бюлер. Апошні з'яўляецца старшынёй Сусветнай місіі «Ісус Хрыстос».

Місіянеры з разуменнем паставіліся да нашых цяжкасцей і абяцалі разгарнуць у сябе дома шырокую кампанію па збору сродкаў.

А. БАЛДОЎСКІ.

СНІД НЕ СПІЦЬ. ЁН УЖО У САЛІГОРСКУ

Трывожная чутка папаўзла па Салігорску. У горадзе — СНІД. Як аказалася, чутка небеспадстаўная. Выяўлены інфіцыраваны мужчына. Як ні прыкра, але, на думку работнікаў аховы здароўя, малаверагодна, што абыдзецца адным толькі гэтым выпадкам «чумы XX веку».

КАЛІ ВАМ НОЧЧУ ЗАХАЦЕЛАСЯ «НАПАЛЕОНЧЫКУ»

МІНСК. У сталіцы Беларусі (і СНД) адкрыўся першы начны магазін. Згодна з апошнімі павевамі рынкавай эканомікі, гэта гандлёвая кропка не з'яўляецца дзяржаўнай, а належыць малому прадпрыемству «Энергія» Мінскага метраполітэна. Начны магазін знаходзіцца на станцыі метро «Першамайская» і працуе з 18 гадзін вечара да 4-х раніцы. Статус камерцыйнага ўплывае і на асартымент тавару.

Гэта ў асноўным цыгарэты, віскі, кандытарскія вырабы і асабліва спіртныя напіткі замежнай вытворчасці, якія прадаюцца за рублі. Дарэчы, «Энергія» прапануе тых від паслуг, як дастаўка тавараў заказчыку.

Так што калі ў 12 гадзін ночы вам захацелася выпаліць пачак «Вінстана» ці глытнуць «Напалеона», дастаткова патэлефанаваць, і хлопцы ў скураных куртках прывязуць жаданае прама ў кватэру. Без купонаў, але за адпаведную суму.

Кіно ці Біблія?

ГОМЕЛЬ (У. Пернікаў). У горадзе з'явіліся афішы аб тым, што для жадаючых вывучаць Біблію адкрываюцца курсы адразу пры трох палацах культуры — сельмашаўскім, аб'яднання «Гомельжылбуд» і таварыства глухіх. Цікава, чаму аддадуць перавагу людзі? Кіно, калі білет на адзін сеанс каштуе зараз 3—4 рублі, ці бясплатным біблейскім курсам?

РЭПАРТАЖ

НАДЗЕЯ ПАМІРАЕ АПОШНЯЙ

Першае, што я зрабіла, выйшаўшы з клінікі, — купіла кветкі. Вялікі букет хрызантэм. Кветкі заўсёды заспакойваюць, а асеннія — асабліва. Глытаючы слёзы, [illegible]. Свае. Ноч. Бальніца. У белым халаце схілілася над бальнічным ложкам. Страшная хвароба, у якую нібы не хацелася верыць, рабіла сваю чорную справу. Якіх толькі выпрабаванняў [illegible] за сваё жыццё, але гэта, чарнобыльскае, аказалася не па сілу...

Тут, у дзіцячым рэспубліканскім анкалагічным цэнтры, за хворымі дзецьмі даглядаюць маці. Не палаты [illegible], звычайная дамашняя абстаноўка. Перакідваючыся жартамі, мае новыя знаёмыя глядзяць мультфільм, і толькі ён адзін сядзіць убаку. Максім Грошаў. Сумны і маўклівы. Максім закончыў адзін з курсаў інтэнсіўнай хіміятэрапіі, [illegible]. Магчыма, я не зусім асвойлася з абстаноўкай і задала бестактоўнае пытанне. [illegible]

У лепшы мінулага года ўпершыню ў нашай краіне ў дзіцячай гематалогіі першай Мінскай клінічнай бальніцы пачалі лячыць вострыя лейкозы па праграме БФМ. Па гэтай схеме за 2—2,5 года няспыннай тэрапіі вылечваецца 80 працэнтаў хворых на вострую лейкоз. Ранейшыя схемы, якія прымяняліся ўсім нядаўна, пры лячэнні гэтага захворвання давалі [illegible] ў 10—15 працэнтах выпадкаў. Новыя пратаколы БФМ былі распрацаваны нямецкімі вучонымі, прызнанымі сусветнымі лідэрамі ў галіне дзіцячай гематалогіі. У Франкфурт на вучобу адпраўлялася загадчыца дзіцячага гематалагічнага аддзялення першай клінічнай бальніцы Вольга Віталеўна Алейнікава. Ехала на месяц — а з сабой узяла трох маленькіх хворых малышоў. Дзецям не суджана было вярнуцца на радзіму. Яны памерлі на нямецкай зямлі. Няпроста было перанесці гэту страту. Балела сэрца. І Вольга Віталеўна [illegible]. У Германіі і Швейцарыі [illegible] дзецям, якія захварэлі пасля Чарнобыля. [illegible] створаны «Фонд дапамогі дзецям Чарнобыля». [illegible] кансультацыі. [illegible]

[illegible] У 1989 годзе з ініцыятывы газеты «Вэгляда», [illegible] публікацый, [illegible]. Значны ўклад унесла ў гэту справу [illegible] Мінскае вытворчае аб'яднанне вылічальнай тэхнікі. [illegible]

Да [illegible] лістапада мінулага года цэнтр быў разлічаны на 60 чалавек, зараз тут — 80. У праекце [illegible] гематалагічнага цэнтра са стацыянарам на 150 месц, улічаны пансіянатам для бацькоў.

А пакуль што ў маці хворых дзяцей немалыя перагрузкі. [illegible] ежу гатуюць на маленькай кухні. Выпрабаванні пераносяць разам — дзеці, бацькі, урачы.

У рэспубліканскім цэнтры лечаць дзяцей не толькі з Беларусі. Я пазнаёмілася тут з дзевяцігадовым Віцем Грушавым з Бахчысарая і Славам Журбіным з не менш далёкай Якуціі. Сюды, у Мінск, яны прыехалі па накіраванні абласных бальніц. І тут знаходзяць сабе новых сяброў. Палата № 15 [illegible] Славу з беларускімі хлопчыкамі Максімам Грошавым, Андрэем Агеевічам, Кірылам Ялётнавым.

Цяжка дзецям. А бацькам — бачыць, як на вачах гасне твая родная крывінка?.. Вось і трымаюцца разам, дапамагаюць адзін аднаму чым могуць. І грошамі, і добрым словам. Пароўну дзеляць бяду.

«Для нас чужой бяды няма», — так гавораць у рэспубліканскім анкагематалагічным цэнтры.

Ганна ШАЎЦОВА.

Марской школы не будзе

ПІНСК. Гаворка ідзе аб мясцовай марской школе ДТСААФ, слаўным, заслужаным калектыве. За гады яе існавання тут падрыхтавана для службы ў Ваенна-Марскім Флоце мноства высокакваліфікаваных спецыялістаў.

А вось цяпер, як аказалася, паслугі школы нікому не патрэбны. Пастановай бюро рэспубліканскага савета спартыўна- тэхнічных таварыстваў марская школа ў Пінску закрываецца: у бліжэйшыя дні будзе выпушчана апошняя група электрыкаў надводных караблёў. На яе базе вырашана стварыць аб'яднаную тэхнічную школу. Профіль новай, чыста цывільнай арганізацыі распрацоўваецца.

МАРМУР З ЛАБАРАТОРЫІ

БРЭСТ. (Ю. Фёдарава). Некалькі гадоў у горадзе паспяхова працуе навукова-вытворчае прадпрыемства «Антыкор», якое аб'яднала вучоных і практыкаў. Імі шмат зроблена па ахове ад карозіі розных збудаванняў. І вось новая распрацоўка — штучны мармур. Знешне ён нічым не адрозніваецца ад натуральнага каменя. Падаконнікі, ванны, ракавіны, дзвярныя ручкі — далёка не поўны пералік магчымага выкарыстання штучнага каменя.

Супрацоўнікі ўжо стварылі свой вытворчы ўчастак. Попыт спрагназіраваць няцяжка: аддзелачны матэрыял вельмі патрэбны.

«НАВАГОДНЯЕ ЗНАЁМСТВА» З ПРАЦЯГАМ

КОБРЫН. У калядны вечар 7 студзеня жыхары горада і бліжэйшых вёсак атрымалі арыгінальны падарунак: мясцовая студыя эфірнага і кабельнага тэлебачання паказала першую перадачу «Навагодняе знаёмства». З віншавальнымі словамі звярнуліся благачынны пратаіерэй Аляксандр Лёсік, настаўнікі і дзеці сярэдняй школы № 4, прадстаўнікі новых камерцыйных структур і іншыя ўдзельнікі перадачы. У далейшым Кобрынская тэлестудыя плануе выкарыстоўваць эфір больш часта і рацыянальна: да ліцэнзійных відэафільмаў і агляду замежных каналаў у хуткім часе будуць далучаны інфармацыйныя і праблемныя перадачы на мясцовыя тэмы.

РАДЫЁ ПЕРАХВАТ

«ГОЛАС АМЕРЫКІ»

● Распад велізарнай дзяржавы — былога СССР — будзе працягвацца і сёлета. Закаўказзе захавае за сабой, па ўсім відаць, рэпутацыю самага крывавага рэгіёна краіны. Сотні людзей ужо загінулі там. Усе спробы Ельцына і іншых кіраўнікоў дзяржаў спыніць бойку поспеху не мелі. Усё часцей Закаўказзе параўноўваюць з Югаславіяй, выказваецца меркаванне, што там пачнецца партызанская вайна.

● Павышэнню цэн у былым СССР урад Гайдара надае значна большую ўвагу, чым іншым рычагам правядзення рэформы. У выніку замест прыватызацыі пачалі рэформу цэн, якую трэба было пачаць 5 гадоў назад. Новыя члены ўрада Расіі схапілі тое, што ляжыць зверху—цэны, а лепш было б пачынаць з вызвалення бізнесу.

РАДЫЁ «СВАБОДА»

● Прыбалтыйскія лідэры настойваюць на хуткім вывадзе савецкіх войск, а Масква гаворыць, што на гэта спатрэбяцца гады. Ландсбергіс сцвярджае, што літоўцы не могуць адчуваць сябе нармальна, бо савецкія казармы размешчаны за 10 мінут хады ад яго кабінета.

● На востраве Новая Зямля было праведзена 132 выпрабаванні ядзернай зброі. У гэтым рэгіёне таксама пахавана звыш 11 тысяч кантэйнераў з ядзернымі адходамі. У Карскае мора скідвалі рэактары ад атамных ледаколаў, у прыватнасці, славутага ледакола «Ленін». Гэта было зроблена па сакрэтнаму рашэнню савецкага ўрада.

«НЯМЕЦКАЯ ХВАЛЯ»

● Летась каля 256 тысяч іншаземцаў звярнуліся да германскіх улад з просьбай прадаставіць палітычнае сховішча. Яго атрымалі 11,5 тысячы чалавек. Большасць — бежанцы з Югаславіі, Румыніі, Балгарыі і былога СССР.

● Кіраўнік германскай контрразведкі заявіў, што прыкладна 350 шпіёнаў высокага рангу былой ГДР знаходзяцца зараз у ФРГ. Іх мяркуюць выявіць шляхам вывучэння архіваў службы бяспекі ГДР «штазі». Хоць дакументы, якія маюць дачыненне да найбольш каштоўных агентаў, пэўна, знішчаны.

● Былы прэм'ер-міністр Пакістана Бенезір Бхута заявіла, што прыпыненне ваеннай дапамогі Пакістану з боку ЗША нанесла вялікую шкоду яе краіне і ўзмацняе Індыю.

● Як паведамляюць з Бруселя, былыя рэспублікі СССР хутка будуць прыняты ў НАТО пасля пэўных кансультацый яго ўдзельнікаў.

● У Токіо левыя і правыя групоўкі правялі дэманстрацыі супраць візіту Буша.

● Амаль 11 тысяч рускіх рабочых атрымаюць магчымасць папрацаваць у Германіі. Наконт гэтага ўжо ёсць міждзяржаўнае пагадненне.

● Турцыя прапанавала свае паслугі ў канфлікце паміж Арменіяй і Азербайджанам.

РАДЫЁПЕРАХВАТ

БелаПАНарама

5 студзеня ў Мінску адбылася міжпартыйная нарада, на якой абмеркаваны пытанні стварэння ініцыятыўнай групы па падрыхтоўцы агульнарэспубліканскага рэферэндума. На рэферэндум, ідэю правядзення якога падала апазіцыя БНФ у Вярхоўным Савеце Беларусі, плануецца вынесці праект новага Закона аб выбарах, пытанні аб новых выбарах у Вярхоўны Савет і аб адстаўцы Савета Міністраў рэспублікі. Кіраўнікі БНФ, Сялянскай, Аб'яднанай дэмакратычнай і Нацыянальна - дэмакратычнай партый, Хрысціянска - дэмакратычнага Яднання падтрымалі ідэю рэферэндуму і згадзіліся накіраваць сваіх прадстаўнікоў у ініцыятыўную групу. Члены Беларускай сацыял - дэмакратычнай Грамады ўстрымаліся, заявіўшы, што такое рашэнне можа прыняць толькі Цэнтральная рада БСДГ.

***

З 13 студзеня ў гарадскую казну за праезд цераз размешчаны пад Брэстам таможны пункт і чыгуначны вакзал «Брэст» будзе спаганяцца згодна з новым тарыфам: з аўтобусаў, што едуць цераз граніцу — па 6 тысяч рублёў, з мікрааўтобусаў — 1500, з легкавых аўтамабіляў — 600 рублёў і з пасажыраў паяздоў — па 100 рублёў.

***

«Дзедаўскім» спосабам, з дапамогай картак, працуе над складаннем нямецка - беларускага слоўніка адзін з яго рэдактараў і аўтараў Лявон Баршчэўскі. Камп'ютэры нашым лінгвістам пакуль не па кішэні...

Слоўнік змесціць каля 35 тысяч слоў,—аналагаў яму ў рэспубліцы яшчэ не было. Выйдзе ён у выдавецтве «Беларусь».

***

Згарэў дашчэнту помнік драўлянага дойлідства, што прастаяў у пасёлку Валахіўцы звыш за 120 гадоў. Здарылася гэта па віне качагара, што ўзяўся дагадзіць у марозныя дні бібліятэкару, якому халодна было працаваць у будынку. Пажарнікі здолелі загасіць агонь толькі і на даху: не хапіла вады. Пакуль за ёй ездзілі, гістарычны помнік ператварыўся ў попел.

ВАША ЗДАРОЎЕ

Смерць на дне талеркі

Абед прафесара змясціўся ў двух паўлітровых слоіках. У адным з іх ляжаў невялікі кавалачак нятлустага смажанага мяса і агурок, у другім — крыху вараных бабоў.

— І ніякіх бульёнаў: супоў і адвараў! Навошта я буду наладжваць свята для мікробаў?..

Хто-ніхто, напэўна, лічыць яго дзіваком. Нядаўна споўнілася семдзесят, а ён, як хлапчук, ганяецца за валейбольным мячом, замест таго каб адпачыць на канапе. Але для соцень і соцень людзей прафесар Я. Ю. Лінар стаў выратавальнікам і лекарам ад мноства захворванняў. Вучань славутага прафесара Страдыня, анколаг, хірург ён зрабіў некалькі навуковых вынаходстваў у вывучэнні дзейнасці страўніка. Але галоўнай сваёй працай прафесар лічыць распрацаваную і праверану 25-гадовымі назіраннямі методыку рацыянальнага харчавання. «Прычына большасці захворванняў ляжыць на дне вашай талеркі,— лічыць Яўген Юльянавіч. Зразумеў ён гэта роўна 25 гадоў назад, калі бяда пастукалася да яго самога.

...Хваробы звальваюцца на нас, як снег на галаву, калі іх зусім не чакаеш. Росквіт жыцця і кар'еры. А тут раптам сэрца пачынае прыхопліваць. Спіну ломіць. Поўная страта сіл. Памяць пагаршаецца, зрок «падае». І галоўнае, зусім незразумела, што адбываецца. Урачы, у залежнасці ад спецыялізацыі, кожны ставіць свой дыягназ — інфаркт, гіпертанія, узроставыя з'явы. Хоць, які гэта ўзрост для мужчыны — 45 гадоў? Смешна нават... Але ніводнае з прадпісанняў медыкаў не давала эфекту. Закінуў работу над доктарскай дысертацыяй. Жыць не хацелася. Суцэльныя хваробы. Каб Яўген Юльянавіч сам не быў урачом ды яшчэ і даследчыкам, напэўна, усё скончылася б дастаткова сумна. Але ён вырашыў у што б там ні было дайсці да ісціны. Не давала спакою думка: у нармальным арганізме няма ніводнай клеткі або органа, якія прыносілі б яму шкоду.

Што ж прыводзіць да гібелі арганізма? Дзе яны, нашы нябачныя ворагі і забойцы? Так — нябачныя... А калі прыглядзецца больш уважліва?..

Напэўна, больш двух-трох гадоў пайшло на вывучэнне мноства літаратуры, навуковых прац айчынных і замежных вучоных, на ўласныя назіранні і даследаванні, пакуль доктар Лінар не прыйшоў да цвёрдага пераканання — яны сапраўды нябачныя і знішчаюць нас знутры, разбураючы гадамі клетку за клеткай.

За суткі чалавек глытае са слінай 1.000 млрд. бактэрый. У тоўстай кішцы ў яго жыве 1,5 кілаграма (!) мікраарганізмаў, а на скуры — мільярды бацыл. Вядома, далёка не ўсе яны «дрэнныя», многія неабходныя нашаму арганізму. Але ёсць і «шкоднікі» — і яны больш жывучыя. Таму вялікую шкоду мы наносім сабе антыбіётыкамі, забіваючы менавіта карысныя мікробы. А бактэрыі-ворагі, што застаюцца, пераўтвараюць амінакіслоты ў яд, з'ядаюць бялок у кішэчніку.

— Калі я зразумеў, хто крыніца маіх бед, то пачаў думаць, як ад іх пазбавіцца,— расказвае Я. Лінар.— Прыйшоў да высновы, што ў аснове многіх хвароб ляжыць няправільнае харчаванне, якое садзейнічае размнажэнню бактэрый. Некалькі месяцаў вёў дзённік, куды запісваў, што было з'едзена і выпіта за дзень і як рэагаваў арганізм. Першае адкрыццё адразу ўразіла сваёй прастатой. Зразумеў, што адвары мяса, рыбы, птушкі — гэта пажыўная флора для мікробаў кішэчніка. У прыродзе ж няма ежы ў вадкім стане, як гатуе сам чалавек. (Сокі? Ну, па-першае, іх не гатуюць, да таго ж, яны ўтрымліваюць процімікробныя рэчывы). Суп трапляе ў кішэчнік, практычна нідзе не затрымліваючыся, г. зн. слінай, якая ўтрымлівае процімікробныя сродкі, ён не апрацоўваецца, і страўнік таксама мінуе, не паспеўшы прайсці апрацоўку салянай кіслатой і пепсінам. А бактэрыям — вялікі падарунак. Пасля вадкай трапезы іх колькасць у кішэчніку павялічваецца ў некалькі разоў...

— А другі грэх, ад якога пакутуе большасць насельніцтва,— працягвае Яўген Юльянавіч свой расказ,— гэта пераяданне. Асабліва захапляемся мы ў гасцях. Паелі салаты, халодную закуску. Атрымалі першае пачуццё насычэння. Яно вельмі важнае, бо гэта сігнал: арганізм нам гаворыць — хопіць, дзякуй! Але не — гаспадыня прыносіць смажанага гуся. Як толькі кавалачак мяса трапіў у рот, усё — пачуццё першага насычэння прайшло. І мы з'ядаем і гуся, і капусту, і соус... А потым панеслася — і мус, і кампот, і пірожнае, і цукеркі, і каву. Мужчыны распярэзваюць рамяні, жанчыны адпускаюць гузікі на спадніцы. Гэта ж жах! Пасля такога пераядання арганізм тыдзень трэба ачышчаць... Я заўсёды пытаюся ў хворага, які прыйшоў да мяне са скаргай на здароўе, — што ты, дарагі мой, з'еў учора? А-а-а, у гасцях быў! А цяпер і сэрца разбалелася, і радыкуліт «загаварыў». Скажы дзякуй, што не памёр... Вы заўважылі: пасля пераядання заўсёды цягне паспаць? Гэта ненармальна. Проста сытыя мікробы выдзелілі вялікую порцыю яду ў ваш арганізм, ён стаміўся з імі змагацца, стаў друзлым і вялым. Нармальны стан здаровага чалавека — бадзёрасць, энергія, аптымізм, моцны сон.

Адмовіўшыся ад вадкай ежы, доктар Лінар выключыў са свайго рацыёну жывёльныя тлушчы, тлустае малако, якія выклікаюць застой у печані. Пачаў узмоцнена прымяняць натуральныя процімікробныя сродкі — кроп, зяленіва, часнок. Дарэчы, у многіх заходніх краінах вельмі папулярныя таблеткі з часнаку. А ў нашых паўднёвых рэспубліках ніводная яда не абыходзіцца без кінзы, сельдэрэю, зялёнай цыбулі або пятрушкі. І не таму, што смачна, а, як тлумачаць самі мясцовыя жыхары, яны сябе дзякуючы гэтаму добра адчуваюць.

Перайшоўшы на новую дыету, Яўген Юльянавіч адразу адчуў прыліў сіл. І толькі па-ранейшаму турбавалі болі ў пазваночніку. І ў Яункемеры ў санаторыі лячыўся, і блакаду не раз рабілі, і іголкаўколванне, і курс лекавай тэрапіі — усё было. І нічога не дапамагала.

— Але аднойчы... Прыйшла да мяне хворая. У яе ў розныя гады памерлі ад раку бацька, брат і муж. І ўсе трое любілі салодкае. А цяпер і яе саму цягне на салодкае, вось і хвалюецца, ці не рак гэта? Тут я і падумаў: ужо ўсё шкоднае з харчавання я выціснуў, а пра цукар забыўся. Больш таго, піў на дзень па 5—6 шклянак травянога чаю і дадаваў туды для смаку лыжку цукру. І эфекту, вядома, ніякага. Выключыў поўнасцю салодкае. І праз два тыдні сябе не пазнаў, хоць застарэлы радыкуліт мучыў мяне гадамі. Цяпер я па дзве гадзіны двойчы на тыдні гуляю ў валейбол. Забыўся, што такое хваробы, стомленасць, апатыя. Я заўсёды поўны энергіі і сіл, за гэтыя гады абараніў доктарскую, вывучыў англійскую мову. Я вярнуў сябе да жыцця і па гэтай сістэме жыву і харчуюся больш як 25 гадоў. Пасля таго, што я перажыў, упэўнены: чалавек можа і павінен вылечыць сябе сам! Падтрымалі мяне і ў сям'і. Хоць і не адразу. Памятаю, дачка была яшчэ маленькая, бабулі і цёткі частавалі яе цукеркамі і шакаладам. Я катэгарычна забараніў гэта рабіць. Даводзілася нават выкідваць ласункі ў акно. Цёткі крыўдзіліся, а я імкнуўся іх пераканаць, пытаўся: навошта вы хочаце атруціць маю дачку? Вырашылі прынесці падарунак? Калі ласка, насіце фрукты, апельсіны, арэхі, ды хоць сырую моркву — толькі дзякуй скажу. І дачка мяне зразумела.

Прафесар Я. Лінар многія гады ўзначальваў лабараторыю патафізіялогіі страўніка ў Латвійскім НДІ эксперыментальнай клінічнай медыцыны. Працуе там і цяпер. Дзякуючы яго методыцы рацыянальнага харчавання і рэкамендацыям сотні людзей забыліся на хваробы. І яны бясконца яму ўдзячныя...

Ала БЕРАЗОЎСКАЯ.

Дарагія чытачы! Спецыяльна для вас Яўген Юльянавіч перадаў нам правілы захавання дыеты і прыёму ежы. Пра сваё здароўе трэба клапаціцца самім. Як запэўніў прафесар, паляпшэнне адчуеце ўжо праз месяц. (Канешне, калі няма якой-небудзь сур'ёзнай хваробы). Дарэчы, прапануемая дыета вельмі зручная ў абстаноўцы дэфіцытаў, дарагоўлі і талоннай сістэмы.

З рацыёну ВЫКЛЮЧАЮЦЦА:

1. Бялковыя гідралізаты. Супы мясныя (у тым ліку з птушкі) і рыбныя, булёны, соусы, халадзец і заліўныя. Пры ўжыванні бялкоў (мяса) нічога не піць ні ў час яды, ні пасля— сама меней на працягу трох гадзін. Вадкасць можна прыняць да яды.

2. Соль і салёная ежа. Гатаваць, тушыць, смажыць — без солі. Соль дадаецца ў страву непасрэдна перад ядой.

3. Цукар, ласункі, тарты, пірожныя. Іх ужыванне трэба звесці да мінімуму.

4. Мучная ежа. Чорны хлеб, макароны, мучныя клёцкі, бліны.

5. Жывёльны тлушч, масла, смятана (мінімум). Смажыць на алеі.

6. Кансервы мясныя, рыбныя, з агародніны, фруктовыя.

Вось і ўсе абмежаванні. Не пужайцеся, іх не так многа. Затое настойліва РЭКАМЕНДУЮЦЦА:

1. Агародніна свежая, тушаная, вараная (не менш 400 г у дзень). Для паляпшэння работы страўніка пажадана на снеданне з'есці 2—3 сталовыя лыжкі салаты са свежай капусты.

2. Фрукты, ягады. (Асцярожна з яблыкамі, грушамі і памідорамі. Сачыце, як на іх рэагуе ваш арганізм).

3. Малочныя прадукты (акрамя масла). Свежая смятана ў невялікай колькасці (калі няма парушэнняў з боку жоўцевыводзячай сістэмы).

4. Нятлустае мяса (за выключэннем свініны, салёнага і вэнджанага мяса).

5. Нятлустая рыба.

6. Адно яйка ў дзень (лепш зваранае ўсмятку).

7. Аўсяныя камякі, грэцкія і ячменныя крупы, хлеб грубага памолу.

8. Чай з траў. Перад кожным прыёмам ежы рэкамендуецца выпіць 0,5—1 шклянку несалодкага чаю з мяты, кмену, трыпутніку, кацінай лапкі ці святаянніку.

9. Вострае зяленіва і карані. Імкніцеся кожны раз з'ядаць крыху (сталовую лыжку) сельдэрэю, пятрушкі, радысу, рэдзькі, салаты з трыпутніку ці крапівы, кропу, зялёнай цыбулі, 1—2 кавалачкі рэпчатай цыбулі ці зубок часнаку.

РЭЖЫМ ХАРЧАВАННЯ

1. Не есці і не піць паміж прыёмамі ежы.

2. Спачатку прыняць вадкасць, а потым ужо есці густое. Вадкасць, выпітая пасля густога (асабліва пасля мяса), разбаўляе страўнікавы сок і пагаршае страваванне.

3. Кожны кавалак з'ядаемага павінен добра змачыцца слінай. Яго трэба старанна пражаваць — не менш 30 разоў.

4. Вячэраць трэба не пазней чым за 4 гадзіны да сну.

5. Разгрузачны дзень. Адзін раз на тыдні не есці зусім ці ўжываць толькі абястлушчаны кефір або піць несалодкі травяны чай, фруктовы сок, напалавіну разбаўлены гатаванай вадой.

6. Не есці і не піць нічога халоднага і гарачага.

Акрамя гэтых няхітрых правіл, Я. Лінар рэкамендуе праводзіць процімікробныя працэдуры.

1. На працягу 10 дзён кожныя 3 гадзіны паласкаць горла, штодзень мяняючы састаў раствору. Напрыклад: панядзелак — борная кіслата (1 ч. лыжка на шклянку цёплай вады); аўторак — рываноль (1 ч. лыжка на шклянку вады); серада — марганцавакіслы калій (слабаружовы раствор); чацвер — настойка эўкаліпту (40 кропель на шклянку вады); пятніца— пітная сода (1 ч. лыжка на шклянку вады); субота — настойка календулы (50—60 кропель на шклянку вады); нядзеля — чай з рамонку ці шалфею.

Пасля 7—10-дзённага курсу зрабіць перапынак на 10—20 дзён, потым курс паўтарыць. У час курсу паласкання горла змазваць насавыя хады маззю «Сунарэф», праполісам у масле ці ментолавым маслам (сачыце за станам зубоў).

2. Ачышчэнне жоўцевых шляхоў і кішэчніка. Адзін раз у тыдзень (у выхадны дзень) нашча прыняць 2—3 ч. лыжкі горкай солі (англійская соль). У 1 шклянцы цёплай вады. Потым легчы на правы бок, паклаўшы пад правае перадрабрынне (вобласць жоўцевага пузыра) электрагрэлку.

Дык будзьце ж здаровыя!

ЗАМЕЖЖА

І ПРЫНЦЫ КРАДУЦЬ

ДЭЛІ. Цэнтральнае бюро расследаванняў Індыі выйшла на след двух унікальных залатых медалёў, вывезеных з краіны ў 1987 годзе. На падставе сабраных доказаў і дамоўленасцей, змешчаных у мемарандуме аб узаемаразуменні паміж Індыяй і Швейцарыяй, дэлійскі гарадскі суд падрыхтаваў і накіраваў швейцарскаму ўраду афіцыяльнае пісьмо з просьбай аб садзейнічанні ў вяртанні залатых дыскаў, вага аднаго з якіх складае амаль 12 кг (без 65 грамаў), а другога — перавышае кілаграм.

Медаль - гігант, што не мае аналагу ў свеце, быў адчаканены ў Агры ў 1613 годзе пры імператару Джахангіру, яго меншы сабрат — там жа, у сталіцы Мангольскай Індыі, у 1639 годзе пры Шахджахане. Абодва яны былі падараваны аднаму з ваенных намеснікаў дэкана, а потым апынуліся ў скарбніцы нізама (правіцеля) княства Хайдарабад.

Выкрадальнікам стаў унук нізама Муркаман Джа, які цяпер жыве ў Аўстраліі. Ён незаконна вывез медалі і спрабаваў прадаць іх за восем з палавінай мільёнаў долараў. Аднак пакупнікоў не знайшлося — занадта відавочна было, што Індыя не пакіне пошукаў. Тады наследны прынц узяў пад музейнае золата салідную суму ў швейцарскім банку.

29-гадовая Мары-Клод Адам тры гады назад стала першай жанчынай у Францыі, якая нарадзіла адразу шасцярых: чатырох дзяўчынак і двух хлопчыкаў.

Дзень у сям'і Адамаў пачынаецца гэтак жа, як і ў іншых падобных французскіх сем'ях: у 7 раніцы — пад'ём.., і машына запрацавала. Дзеці самі ўстаюць, апранаюцца і высаджваюцца на гаршкі. Кебін, як заўсёды плача, маці апранае ім па чарзе курткі, вешае на спіну ранцы, падсаджвае ў падараваны фірмай «Рэно» аўтамабіль і адвозіць у школу.

НАШУ СЯМІМЕСЯЧНУЮ ЗАРПЛАТУ — ЗА ГАДЗІНУ

ВАШЫНГТОН. Па ўзроўню пагадзіннай заработнай платы амерыканскія фабрычна-заводскія рабочыя знаходзяцца на 13-м месцы ў свеце, паведаміў прадстаўнік міністэрства працы ЗША. Паводле яго слоў, амерыканскіх рабочых, якія атрымліваюць у сярэднім у гадзіну за сваю работу 14,77 долара, намнога апярэджваюць фабрычна-заводскія рабочыя, у прыватнасці, Нарвегіі, чыя пагадзінная зарплата складае 21,86 долара, Германіі—21,53 долара, Швецыі — 20,93 долара, Швейцарыі — 20,83 долара і Фінляндыі — 20,76 долара.

Разам з тым узровень пагадзіннай заработнай платы не можа з'яўляцца абсалютным паказчыкам жыццёвага ўзроўню фабрычна-заводскіх рабочых. У прыватнасці, амерыканскія рабочыя атрымліваюць аплату толькі 79,8 працэнта рыначнага кошту іх працы, а 20,2 працэнта яе кошту расходуецца на сацыяльнае страхаванне, утрыманне фонду для выплаты дапамог па беспрацоўю і на іншыя мэты. Аднак рабочыя пераўзыходзячых ЗША па ўзроўню зарплаты дзяржаў расходуюць значна большую, чым іх амерыканскія калегі, частку сродкаў на сацыяльнае забеспячэнне і папаўненне фонду дапамог па беспрацоўю.

ЯК ПРАЖЫЦЬ ДА СТА ГАДОЎ

ПАРЫЖ. Францыя, як вядома, не з'яўляецца краінай доўгажыхароў, аднак колькасць тых, чый узрост пераваліў за 100 гадоў, тут няўхільна расце. Калі ў 1953 годзе ў Францыі налічвалася каля 200 стогадовых грамадзян, дык цяпер — больш за тры тысячы.

У першую чаргу трэба адзначыць, што пераважная большасць 100-гадовых — гэта жанчыны, як правіла, невялікага росту (у сярэднім 1,54 метра) і невялікай вагі (50 кілаграмаў). Рэдкія мужчыны-доўгажыхары ў сярэднім маюць рост 1,62 метра і важаць 60 кілаграмаў. У любым выпадку тоўстых і нават проста мажных сярод стогадовых французаў няма. Для іх характэрна і наступнае: большасць маюць ці блакітныя, ці шэрыя вочы. Трэць пераўшых свой векавы рубеж дагэтуль захавалі зубы. Для многіх няма праблем з крывяным ціскам і пульсам — у сярэднім 130 на 70, а пульс 75 удараў у мінуту. Другая важная рыса: 100-гадовыя дастаткова рухавыя, а трэць з іх дагэтуль адольваюць лесвіцы. Найбольшая колькасць людзей такога шаноўнага ўзросту з горных раёнаў, дзе чыстае паветра—Пірэней і Альп.

Ніхто з іх не скажа вам «запаветнага сакрэту», як дажыць да падобнага ўзросту: усе 100-гадовыя сцвярджаюць, што вядуць спакойны, без эксцэсаў і злоўжыванняў. Дарэчы, часцей за іншыя шаноўныя старыя ўжываюць слова «работа». І нездарма: большасць доўгажыхароў працавалі да 70, а то і 90 гадоў, ды і цяпер многія не адмаўляюцца ад дробных спраў па гаспадарцы. Магчыма, у гэтым і заключаецца галоўная тайна доўгажыхарства.

Па матэрыялах інфармацыйных агенцтваў і друку.

Без купонаў не застануцца

Знаходжуся ў дэкратным водпуску. Ці будуць выдаваць на маіх дзяцей купоны?

К. ВАРАНЦОВА, г. Гомель.

Жанчыны, якія знаходзяцца ў дэкратным водпуску, забяспечваюцца купонамі па месцы работы, зыходзячы з 60 працэнтаў даходу (дапамогі), што прыпадае на тэты месяц (студзень, люты і г. д.).

Акрамя таго, адначасова з атрыманнем адпаведнай выплаты пры нараджэнні дзіцяці, а таксама ўсіх належных сем'ям з дзецьмі дапамог і кампенсацый, робіцца выдача купонаў у размеры 100 працэнтаў выплат па месцы іх атрымання.

Нашы тэлефоны: 32-60-13, 32-44-02.

А дзе ж маркі?

Звяртаюся да вас з вялікай просьбай. Растлумачце мне такое пытанне: у нас ёсць родныя ў Германіі. Ведаючы цяперашняе наша становішча, яны выслалі нам грашовы перавод на 300 нямецкіх марак. І вось гэты перавод прыйшоў, нават не адзін, а два (на 312 руб. 27 кап. і 309 руб. 60 кап.). Куды ж пайшлі астатнія грошы? Якімі падаткамі яны абкладваюцца?

А. ЦЯЛЕЎКА, Стаўбцоўскі раён.

У адпаведнасці з Законам аб валютным рэгуляванні ў СССР, грамадзяне краіны могуць мець ва ўласнасці валютныя каштоўнасці, якія ўвезены, пераведзены, або перасланы з-за мяжы. Паводле існуючых правілаў, у выпадку, калі валютная сума з'яўляецца падарункам, ганарарам, платай за выкананне ці якой-небудзь іншай узнагародай, то з яе бярэцца пошліна ў памеры 30 працэнтаў. Калі ж гэта аліменты, пенсія ці спадчына, грошы пераводзяцца бяспошлінна.

Так што пэўныя адлічэнні павінны быць зроблены і з грошай, высланых Вам, паважаная Ала Вячаславаўна. А вось чаму Вы атрымалі перавод не ў марках — невядома і нам...

Ніжневартаўск не перашкода

Сям'я з 4 чалавекі, не працую, муж працуе ў Ніжневартаўску. Ці як я магу атрымаць купоны пасля 1 студзеня?

В. ШАНІНА, г. Мінск.

Як паведамілі ў Мінфіне, грамадзяне, якія жывуць на тэрыторыі рэспублікі і працуюць па вахтаваму метаду за яе межамі, атрымліваюць купоны з карткай спажыўца ў выканкоме раённага Савета народных дэпутатаў у размеры 60 працэнтаў даходаў на падставе даведкі аб даходах, атрыманых па месцы вахтавай работы.

Акрамя таго, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь дазволіў, у выглядзе выключэння, забяспечваць купонамі гэтую катэгорыю грамадзян па месцы работы.

Дзяржаўная ўнутраная выйгрышная пазыка 1982 г.

АФІЦЫЯЛЬНАЯ ТАБЛІЦА

80-га тыражу выйгрышаў, які адбыўся 30 снежня 1991 г. у г. Маскве.

Выйгрышы выпалі на наступныя нумары серый і аблігацый ва ўсіх пяцідзесяці семі разрадах пазыкі:

№№ серый	№№ аблігацый	Размер выйгрышу ў рублях	№№ серый	№№ аблігацый	Размер выйгрышу ў рублях	№№ серый	№№ аблігацый	Размер выйгрышу ў рублях
201325	1—100	300	229583	008*)	10000	257586	020*)	10000
201566	1—100	300	229674	1—100	300	257813	1—100	500
201802	1—100	300	229777	007*)	25000	258778	1—100	300
202129	022*)	2500	229853	1—100	300	261305	1—100	300
202436	1—100	300	229927	055*)	5000	263326	1—100	300
202695	065*)	5000	230112	1—100	300	264042	027*)	25000
202834	1—100	300	230186	035*)	10000	264216	1—100	300
203490	021*)	5000	230268	078*)	2500	265523	015*)	5000
204438	046*)	2500	230894	092*)	2500	265979	1—100	300
204579	060*)	5000	231167	1—100	300	266250	080*)	5000
204668	087*)	2500	231348	1—100	300	266525	1—100	300
204783	1—100	500	231349	039*)	2500	266973	1—100	300
204945	1—100	300	231621	1—100	300	267521	1—100	300
205251	1—100	300	231659	1—100	300	269007	056*)	5000
205699	096*)	5000	232081	1—100	300	271140	1—100	300
206177	100*)	2500	232436	075*)	2500	271538	066*)	10000
206235	1—100	300	232491	085*)	2500	271934	036*)	5000
208076	038*)	25000	232740	026*)	5000	272556	1—100	300
208373	1—100	300	232960	083*)	1000	273195	067*)	10000
208499	051*)	2500	233737	072*)	2500	273814	016*)	1000
208666	1—100	500	233776	073*)	5000	274405	1—100	500
208699	087*)	2500	234618	073*)	2500	275147	057*)	2500
208759	038*)	2500	234806	098*)	1000	276281	013*)	25000
210095	1—100	300	236130	1—100	500	276936	1—100	300
211105	061*)	10000	236225	055*)	5000	277659	098*)	1000
211658	1—100	300	236977	049*)	5000	277989	098*)	2500
212122	1—100	300	237202	1—100	300	278715	012*)	2500
212264	1—100	300	237468	017*)	5000	281286	055*)	1000
213310	1—100	300	237662	064*)	1000	282535	044*)	1000
213394	001*)	2500	238241	084*)	2500	282659	064*)	5000
213583	008*)	5000	239848	036*)	2500	282869	092*)	1000
213793	1—100	300	240282	011*)	2500	283606	1—100	300
213948	019*)	2500	240962	017*)	2500	284354	1—100	300
214000	1—100	500	241213	069*)	5000	285106	079*)	2500
214517	021*)	5000	241258	1—100	300	285650	1—100	300
215426	012*)	5000	242957	1—100	300	285851	038*)	2500
215633	011*)	10000	243995	061*)	5000	286083	1—100	500
215806	054*)	5000	244328	037*)	2500	286226	090*)	25000
218295	1—100	300	244771	062*)	5000	286526	1—100	300
218897	1—100	300	244896	005*)	5000	286874	1—100	500
218990	1—100	300	244941	041*)	5000	287580	073*)	1000
219452	009*)	5000	245101	038*)	10000	287603	1—100	300
219761	097*)	2500	245375	1—100	300	287687	024*)	5000
219932	1—100	500	245773	039*)	2500	287849	052*)	1000
220219	040*)	2500	246002	049*)	2500	288753	1—100	500
220261	009*)	1000	248033	042*)	1000	288764	060*)	1000
220295	021*)	2500	248485	1—100	300	288910	1—100	300
220323	028*)	2500	249427	096*)	1000	289163	098*)	10000
220969	078*)	1000	249607	1—100	300	290337	1—100	300
221449	085*)	1000	249686	1—100	300	290665	071*)	2500
222163	001*)	5000	249908	028*)	2500	291332	078*)	2500
222693	1—100	300	250087	072*)	5000	292769	021*)	2500
223076	1—100	300	251250	023*)	5000	292945	070*)	2500
223942	085*)	2500	251827	032*)	1000	293532	033*)	2500
224013	1—100	300	252001	047*)	2500	294083	1—100	300
224351	1—100	300	252216	1—100	300	294195	064*)	2500
224486	1—100	300	253067	1—100	300	294828	083*)	5000
225378	1—100	500	253106	054*)	5000	294958	024*)	2500
225534	1—100	300	253322	046*)	2500	295160	026*)	10000
226345	1—100	300	254002	1—100	300	295612	005*)	2500
226559	1—100	300	254551	1—100	500	295660	1—100	300
226635	002*)	5000	255164	1—100	300	295780	042*)	5000
226659	019*)	2500	255180	1—100	300	296812	1—100	300
227047	1—100	500	256441	022*)	5000	296896	006*)	1000
227226	1—100	300	256635	1—100	500	297230	1—100	300
227586	036*)	1000	256892	086*)	10000			
228271	1—100	300	256999	090*)	2500			
228493	068*)	1000	257280	1—100	300			

*) На астатнія 99 нумароў аблігацый гэтай серыі выпалі выйгрышы па 300 рублёў.

У табліцы ўказаны выйгрышы на пяцідзесяцірублёвыя аблігацыі.

Па сторублёвай аблігацыі пры выпаданні выйгрышаў у аднолькавым размеры—300 і 500 рублёў — на ўсе нумары выйграўшай серыі выплачваецца адпаведна 600 і 1.000 рублёў. Пры выпаданні на адзін з нумароў сторублёвай аблігацыі выйгрышу ў размеры 1.000, 2.500, 5.000, 10.000, 25.000 рублёў на другі нумар выпадае выйгрыш у размеры 300 рублёў, і па аблігацыі выплачваецца адпаведна 1.300, 2.800, 5.300, 10.300, 25.300 рублёў. Па аблігацыі вартасцю ў 25 рублёў выплачваецца палавіна выйгрышу, які выпаў на пяцідзесяцірублёвую аблігацыю. У суму выйгрышу ўключана намінальная вартасць выйграўшай аблігацыі.

Гэта табліца з'яўляецца афіцыяльным дакументам, па якому ўстановы Ашчаднага банка робяць выплату выйгрышаў ва ўстаноўленым парадку.

Старшыня камісіі па правядзенню тыражу выйгрышаў— першы намеснік прэфекта Прэфектуры Цэнтральнай адміністрацыйнай акругі г. Масквы БЯЛЯЕЎ А. В.

Адказны сакратар камісіі ПРЫТКОВА В. А.

Я купіў бы магазін

Хацеў купіць свабодны магазін (пустуе цяпер). Мне адмовілі. Дырэктар райспажыўсаюза спаслаўся, што забаронена прадаваць ва ўласнасць. Ці маю я на гэта права?

А. КОРВЕЛЬ, г. Браслаў.

Адказ на пытанне аб магчымасці продажу магазіна райспажыўсаюза атрыманы ад Камітэта па кіраванню дзяржмаёмасцю пры Саўміне рэспублікі.

Па-першае, маёмасць райспажыўсаюза з'яўляецца кааператыўнай уласнасцю, распараджэнне якой ажыццяўляецца ў адпаведнасці з нарматыўнымі актамі аб кааперацыі ў Рэспубліцы Беларусь. Райспажыўсаюз па матываваных прычынах сапраўды мае права адмовіць у набыцці магазіна.

Па-другое, Камітэту па кіраванню дзяржмаёмасцю дэлегавана права ўласнасці на матэрыяльную базу дзяржаўнага гандлю. Камітэтам рэкамендуюцца наступныя спосабы прыватызацыі такіх магазінаў: пры плошчы гандлёвых залаў менш 150 кв. м. — продаж па конкурсу і з аўкцыёну: магазіны большай плошчай мэтазгодна здаваць працоўнаму калектыву ў арэнду, як правіла, з наступным выкупам, ці акцыяніраваць.

Для выкупу магазінаў можна звярнуцца ва ўстаноўленым парадку ва ўпраўленне па раздзяржаўленню і прыватызацыі адпаведнай вобласці ці ў Савет народных дэпутатаў (калі гэты магазін знаходзіцца ў яго камунальнай уласнасці).

Вось дык немцы

Званіў днямі знаёмым у Германію, і яны паведамілі, што там быццам бы забаронена святкаваць Новы год у сувязі з падзеямі ў былым Савецкім Саюзе і Югаславіі.

І. ШАРЫКЕВІЧ, г. Слуцк.

Паважанага чытача знаёмыя праінфармавалі не зусім дакладна. Справа ў тым, што многія дэпутаты нямецкага бундэстага сапраўды прапанавалі звярнуцца да насельніцтва з просьбай святкаваць гэты Новы год больш сціпла. Дэпутаты тлумачаць гэта наступным чынам: у Савецкім Саюзе грамадска-палітычны і эканамічны крызіс, у Югаславіі — ваенны, і мы, немцы, не маем маральнага права выказваць свае радасныя эмоцыі. Бундэстаг нават папрасіў жыхароў Германіі не выкарыстоўваць спіртных напіткаў і не вельмі весяліцца на вуліцах. Але трэба сказаць, што гэтая прапанова засталася толькі прапановай, бо большасць немцаў збіраліся святкаваць і святкавалі Новы год гэтак жа, як і раней, без усялякіх абмежаванняў. У Германіі, дзе, дарэчы, амаль ля кожнага дома стаіць ёлка, простыя людзі таксама спачуваюць нам і югаславам.

Але лічаць, што трэба захоўваць старажытныя традыцыі.

Бяры—не хачу

Нядаўна вы расказалі аб тым, як быў падзелены знешні доўг былога Савецкага Саюза паміж яго рэспублікамі. Сёння гэтая сума ўжо больш-менш вядомая. Але ж ёсць і такія краіны, якія бралі калісьці крэдыты і ў СССР. Цікава было б ведаць, якія ў нас даўжнікі? Няўжо і ў новым годзе застанёмся без грошай?

М. КУЛАКОЎ, г. Гродна.

Так, сума нашага доўгу вялікая — каля 75 мільярдаў долараў. Аб гэтым сёння вядзецца многа размоў, але чамусьці ўсе маўчаць, што і іншыя краіны павінны нам не менш як 90 мільярдаў. Таксама ў цвёрдай валюце. Гэтую лічбу назваў нядаўна А. І. Вольскі, прэзідэнт навукова-прамысловага саюза. Ён сказаў, што ранейшыя ўрады не займаліся гэтым пытаннем. Між тым, існуюць добрыя падставы для таго, каб ужо ў самы бліжэйшы час вярнуць сабе 45 мільярдаў. Ёсць так званы парыжскі Клуб, дзе каціруюцца рэйтынгі даўгоў усіх краін, вось па іх мы і можам рэальна атрымаць свае грошы. Толькі трэба памятаць, што даўжнікі нашы не з самых багатых: Куба, В'етнам, Ангола, Эфіопія... Але ж яны павінны былі ведаць, што, беручы, — прыйдзецца калі-небудзь вяртаць. Праўда, невядома пакуль, хто канкрэтна зоймецца гэтым пытаннем?

Відаць, і гэтыя 90 мільярдаў трэба падзяліць паміж нашымі цяпер ужо незалежнымі дзяржавамі — хай кожная дабіваецца вяртання сваёй часткі доўгу.

А пакуль што вось такі факт: адна з афрыканскіх краін больш года ўжо вядзе перагаворы: яна хоча аддаць свой доўг, а ў нас яго няма каму ўзяць.

Дзяцей-інвалідаў без увагі не пакінем

Чаму жанчыны, якія выхоўваюць дзяцей-інвалідаў, не карыстаюцца льготамі пры набыцці тавараў? Просім уключыць нас у спіс для ветэранаў і інвалідаў.

ГРУПА ЖАНЧЫН з г. Салігорска.

Як паведамілі ў Мінгадлю, льготы на набыццё тавараў пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 24 красавіка 1991 г. № 158 прадастаўлены не маці, а дзецям-інвалідам. Яны замацаваны за пэўнымі магазінамі для штомесячнага набыцця харчовых тавараў.

Выканкомы на месцах, зыходзячы з наяўных таварных рэсурсаў, могуць павялічваць перыядычнасць абслугоўвання і пашыраць прадастаўленыя льготы. Напрыклад, у адпаведнасці з рашэннем Мінскага гарвыканкома, прадуктовымі таварамі дзеці-інваліды абслугоўваюцца 3 разы на месяц. Ім аказваецца дапамога ў набыцці асобных нехарчовых тавараў першай неабходнасці.

ШАШКІ

НОВЫЯ КОНКУРСЫ

Аб'яўляем новыя конкурсы рашэнняў па рускіх і міжнародных шашках, а таксама шашачна-шахматных задач. Можна прыняць удзел ва ўсіх конкурсах альбо ў двух ці ў адным з іх. Усяго будзе па 12 заданняў. Норма другога разраду — развязаць усе заданні, трэцяга — набраць 67 працэнтаў ачкоў. Акрамя таго, пераможцы будуць адзначаны.

Тэрмін прысылкі адказаў — 10 дзён, а для чытачоў з іншых рэспублік — 15.

А зараз прапануем **першыя заданні:**

Рускія шашкі
Конкурс № 92
Іван Наўроцкі
(г. Мінск)

a b c d e f g h

Белыя: простыя a7, c5, g1, g5 (4).

Чорныя: простыя a5, e3, e7, g7 (4).

Ход і выйгрыш белых (адно ачко).

Міжнародныя шашкі
Конкурс № 54
Валянцін Сцяпанаў
(г. Абаза)

Белыя: простыя 18, 22, 23, 31, 42 (5).

Чорныя: простыя 7, 8, 24, 27, 39 (5).

Пачынаючы, белыя выйграюць.

Шашкі+шахматы
Трэці конкурс
Ул. Сапяжынскі
(г. Рагачоў)

a b c d e f g h

Белыя: слон c3, конь e2, пешка d6, простая шашка c1 (4).

Чорныя: простыя шашкі e7, f8 (2).

Белыя пачынаюць і запіраюць простую чорных (адно ачко).

Увага: гэты конкурс адначасова з'яўляецца судзейскім. Таму чакаем ад вас не толькі рашэнняў, але і ацэнак казачнай шашачна-шахматнай задачы па зместу ад 0 да 10 ачкоў, а таксама падобных кампазіцый. У сувязі з гэтым у ім будуць адзначаны не толькі рашальнікі, але і суддзі, і шашачна-шахматныя кампазітары.

ВЫНІКІ КОНКУРСУ

У другім конкурсе сярод рашальнікаў «Шашкі + шахматы» перамог Пётр **Шклудаў** (Навапалацк). У яго 43 ачкі. На другім месцы Аляксей **Акуліч** (Віцебск). На трэцім прызавым месцы Віктар **Шульга** (Мінск). У іх адпаведна 42 ачкі і 40,5 ачка. Яны будуць адзначаны.

Далей ідуць: Л. Ахрэм (33 ачкі), Яўг. Барэль (30 ачкоў), Ул. Сапяжынскі (24), П. Кавалёў (22), Я. Лагвіновіч і А. Цімашэйка (па 16), І. Іняшкін (14), К. Козел (6), Ю. Ліпскі і В. Логвінаў (па 2), І. Наўроцкі (1).

Лаўрэатамі конкурсу суддзяў сталі **П. Шклудаў** (21 ачко), **А. Акуліч** і **В. Шульга** (па 20 ачкоў). Гэта паведамленне адначасова з'яўляецца даведкай, што яны былі старшымі суддзямі другога рэспубліканскага конкурсу па шашачна-шахматнай кампазіцыі. Галоўны суддзя — майстар спорту **М. Грушэўскі** (Мінск).

Далей месцы размеркаваліся так: Яўг. Барэль (10 ачкоў), Ул. Сапяжынскі (7), Я. Лагвіновіч (6), А. Цімашэйка (4 ачкі), Л. Ахрэм (3).

У наступным выпуску паведамім вынікі конкурсу сярод шашачна-шахматных кампазітараў.

ТЭЛЕБАЧАННЕ

9 студзеня

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Сказ пра рысь». Дак. фільм.
9.35. «Час для роздумаў». Маст. фільм.
10.40. «30 мінут без аркестра». Фільм-канцэрт.
11.10—12.30. «Шукайце жанчыну». Маст. фільм. 1-я серыя.
16.35. «Пазнанне». Дак. фільм.
17.00. Выступленне дзіцячых музычных калектываў. Перадача 2-я.
18.00. «У двух кроках ад тэатра», «Эскізы да партрэта». Дак. фільмы.
19.00. Панарама.
19.25. Абласныя навіны (Гродна).
19.35. Зачытайце маё пісьмо...
19.40. «Харошкі». Фільм-канцэрт.
20.10. Тыдзень беларускага ўрада. Служба інфармацыі Савета Міністраў Беларусі паведамляе...
20.25. Калыханка.
20.45. Беларускія каляды. Батлейка.
21.00. «Яйка дыназаўра». Дак. фільм.
21.35. НІКа.
21.50. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Першая праграма

6.00. Раніца.
8.30. Дак. фільм «Назар Раджмі».
9.00. Мультфільм «Яноты». 9-я серыя «Дзядзечка Сайман».
9.25. «Фініст — ясны сокал». Маст. фільм.
10.45. Тэлепраграма для дзяцей. «25 і 5» (Ніжні Ноўгарад).
11.15. Р. Штраус. Сімфонія фа мінор. Выконвае Бонскі сімфанічны аркестр.
12.00. Інфармацыйная праграма.
12.20. Гісторыя аднаго бенефісу. Шоу Бары Алібасава. «На-на».
13.40. Навукова-папулярны фільм «Неба гуляе...»
14.00. Гандлёвы рад.
14.15. Тэлемікст.
15.00. Інфармацыйная праграма.
15.20. «Восень жыцця».
15.35. Выступленне ансамбля «Вяснянка».
15.45. «Па сямейных абставінах». Маст. фільм. 1-я серыя.
16.50. «Навагоднія прыгоды Машы і Віці». Маст. фільм.
18.00. Інфармацыйная праграма.
18.20. ...Да 16 і старэйшым.
19.00. Мультфільм.
19.10. «Вайна і мір». Маст. фільм. 4-я серыя. «П'ер Бязухаў».
20.45. Добрай ночы, малышы!
21.00. Інфармацыйная праграма.
21.35. Па той бок рампы. В. Талызіна.
22.35. «Крыммінформ» паведамляе...
22.50. Калядная музычная праграма.
24.00. Інфармацыйная праграма.
0.20. Аўтаралі Парыж — Трыпалі — Кейптаўн.
1.00. Музычны прагноз.
1.25. «Акцёрская байка». А. Кузняцоў.

Расійскі канал

8.00. Іспанская мова. 1-ы год навучання.
8.30. Іспанская мова. 2-гі год навучання.
9.00. Без рэтушы.
10.00. «Агліцкі гумар».
11.15. «Гукавая дарожка». Музычны фестываль у Екацярынбургу.
12.00. Фільмы Р. Быкава. «Увага, чарапаха!»
14.00—14.20. Весткі.
16.00. «Жыццё і прыгоды чатырох сяброў». «Неразлучныя ворагі».
16.35. Тэлефільм.
17.00. Грані.
17.45. Фільмы Ю. Поднiекса. «Канец імперыі».
18.45. Парламенцкі веснік Расіі.
19.00. Студыя «Нотабене». Ізмайлаўская галерэя.
19.40. «Увага, здымаю!»
20.00. Весткі.
20.20. Навагодні пірог.
20.30. СКВ.
20.40. Маст. фільм «Санта-Барбара». 5-я серыя.
21.30. На сесіі Вярхоўнага Савета РСФСР.
21.55. «Пятае кола».
23.00. Весткі.
23.25—0.20. «Пятае кола» (працяг).

10 студзеня

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Мікалай Грыцюк... Мастак, не патрэбны народу». Дак. фільм.
9.25. «Вій». Маст. фільм.
10.40. «Танцуе «Мэнга». Фільм-канцэрт.
11.20—12.30. «Шукайце жанчыну». Маст. фільм. 2-я серыя.
16.25. Меркурый.
17.25. Для дзяцей. «Танцы над Плісай». Выступленне ансамбля «Плісянка» Смалявіцкага раёна.
18.00. «Весьціца». Інфармацыйна-камерцыйная праграма.
18.15. «Гэты неўтаймаваны Варанко», «Дамашні тэатр». Дак. фільмы.
19.00. Панарама.
19.25. Абласныя навіны (Магілёў).
19.35. Наш каментарый. «Грамадзяне старыя».
19.40. «Іспанскі сшытак». Рамансы на вершы паэтаў Іспаніі. Выконвае Тамара Пячынская.
19.50. Чарнобыль: праблемы і вырашэнні. Аздараўленне дзяцей.
20.10. «Палёт». Кінанарыс.
20.25. Калыханка.
20.45. «Ачаг». Дак. фільм.
21.20. Тэлебіржа.
21.35. НІКа.
21.50. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Першая праграма

6.00. Раніца.
8.30. Дак. фільм. «Усё будзе добра».
9.00. Мультфільм.
9.20. «Старая, старая казка». Маст. фільм.
10.55. Тэлепраграма для дзяцей. «Лялечная фантазія» (Перм).
12.00. Інфармацыйная праграма.
12.20. Клуб падарожнікаў (з сурдаперакладам).
13.20. Здароўе (з сурдаперакладам).
13.50. Брыдж.
14.15. Біржавыя навіны.
14.45. Бізнес-клас.
15.00. Інфармацыйная праграма.
15.20. Іграе Дзяржаўны камерны аркестр пад кіраўніцтвам У. Траццякова.
15.45. «Настасся». Дак. фільм.
15.55. «Па сямейных абставінах». Маст. фільм. 2-я серыя.
17.00. «Белыя ружы белай зімой». Навагодняе шоу-рэвю групы «Ласкавы май».
18.00. Інфармацыйная праграма.
18.20. Тхэквандо. Міжнародны турнір.
18.35. Чалавек і закон.
19.15. Тэлефільм «Мая сям'я і іншыя жывёлы» (Вялікабрытанія). 2-я серыя.
19.45. «ВІД» прадстаўляе: «Поле цудаў».
20.45. Добрай ночы, малышы!
21.00. Інфармацыйная праграма.
21.35. «ВІД» прадстаўляе: «Музагляд», «13-31», «Шоу-біржа». Хіт-канвеер. У перапынку (24.00) — Інфармацыйная праграма.
1.10—2.05. «Узысці на сцэну». Аб артыстах эстрады К. Новікавай і Р. Клейнеру.

Расійскі канал

8.00. Час дзелавых людзей.
9.00. Англійская мова. 1-ы год навучання.
9.30. Англійская мова. «Сямейны альбом» (ЗША).
10.00. НЛА: неаб'яўлены візіт.
10.45. Мультфільм.
11.15. «Відэомы» А. Вазнясенскага.
12.00. Фільмы Р. Быкава. «Тэлеграма».
14.00—14.20. Весткі.
16.00. «Жыццё і прыгоды чатырох сяброў!. «Кот у мяшку».
16.30. «Рускія, рускія». Дак. фільм.
17.25. «Прымірэнне». Інтэрнацыянальны канцэрт.
18.05. «Добра забытае старое».
18.50. Сялянскае пытанне. «Зямля чакае гаспадара».
19.25. Прашу слова (японскі палітолаг Ю. Акамота).
19.40. Дамашні клуб.
20.00. Весткі.
20.20. Навагодні пірог.
20.30. Тэлевізійны маст. фільм «Санта-Барбара». 6-я серыя.
21.20. На сесіі Вярхоўнага Савета РСФСР.
21.55. Тэма з варыяцыямі. Сустрэча ў Цверы.
23.00. Весткі.
23.20—1.00. «Горад Абілен». Маст. фільм (ЗША).

РАДЫЁ

10 студзеня

Апошнія паведамленні: 6.00, 7.00, 10.00, 15.00, 20.00, 23.00.

7.00. — «Радыёфакт». Ранішняя інфармацыйная праграма. 8.15 — «Вясковыя ростані». 9.15 — «Слова шчырае, народнае». Нататкі. Перадача 2-я, заключная. 10.15 — «Каток Банця і іншыя...». 10.35 — «На старце Спартландыя». Рэпартаж. 11.20 — «Саветы: улада і справы». Радыёчасопіс. 12.00 — «Грані супрацоўніцтва». 13.00 — «У абедзенны перапынак». 15.15—канцэрт. 16.05 — «Ад 8 да 14». Праграма для школьнікаў. 16.30 — «У свеце чароўных гукаў». 17.00 — музыка духавых аркестраў. 19.00 — гуманітарна-інфармацыйны канал радыёстанцы «Беларуская маладзёжная». 19.45 — вячэрняя казка. 20.00 — «Дзень нашага жыцця». 20.30 — «Зона асаблівай увагі». 20.40. — «Пераканаць сябе». Перадача пра шкоду п'янства. 21.00 — «Канцэртнае жыццё рэспублікі». Фестываль памяці І. Салерцінскага. 23.10 — «У свеце балета». Музычная праграма.

НАДВОР'Е

9 студзеня

Сёння ўдзень па рэспубліцы чакаюцца часам невялікія ападкі, вецер заходні, парывісты. Тэмпература паветра ў Віцебску, Гродна, Мінску, Магілёве — 3—5, у Брэсце і Гомелі — 4—6 градусаў цяпла.

У наступныя двое сутак: 10-га студзеня часам снег, мяцеліца, парывісты вецер, на дарогах галалёдзіца. Тэмпература паветра на працягу сутак 0—5 градусаў марозу. 11-га студзеня ўначы без ападкаў, удзень па поўначы невялікія ападкі. Тэмпература паветра ўначы 4, пры праясненні да 14 градусаў марозу, удзень ад 4 градусаў марозу да 1 градуса цяпла.

Л. САНКЕВІЧ, інжынер-сіноптык.

СОВЕТСКАЯ БЕЛОРУССИЯ. СЁННЯ Ў НУМАРЫ

Сумеснае беларуска-літоўскае камюніке. Рабочая сустрэча С. Шушкевіча і В. Ландсбергіса.

Зварот да чытачоў. **«Перапіска — занадта дарагая забава».**

«Інфармблок». Весткі. Кур'ер планеты. Бліцфакт.

Пра размеры дзяржаўных стыпендый навучэнскай моладзі ва ўмовах лібералізацыі цэн.

Размова за «круглым сталом». **«Медыцына праз прызму законаў».**

Думкі ўслых. **«Дык кім жа быў Робін Гуд?»**

Па вашай просьбе. **«Перахітрым грып».**

«Піўка захацелася». Рэпліка.

«Кругагляд». Агляд міжнародных падзей.

Памяць свяшчэнная. **«Ваш сын і брат загінуў у...»**

«Феерыя кахання і помсты». Да выхаду на экраны рэспублікі мастацкай кінастужкі «Помста» вытворчасці ЗША.

Шахматы. Шашкі.

У канцы нумара. Афіша дня. Рэклама.

ТЫРАЖ «СПОРТЛАТО»

Вынікі тыражу латарэі «Спортлато».

«6 з 45»: 19—22—25—31—39—45.

«5 з 36»: 4—11—16—21—24.

(ТАСС).

Галоўны рэдактар У. Б. НАРКЕВІЧ.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў—32-04-52, 32-41-92, навін—32-15-02, даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-35-91.

ПА НУМАРУ ДЗЯЖУРЫЛІ: першы намеснік галоўнага рэдактара Міхаіл Міхаевіч, намеснік адказнага сакратара Віктар Краўчанка, старшы карэктар Вікторыя Кляновік.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.

Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Тыраж 81.098. Індэкс 63850. Зак. № 4. Выходзіць 250 разоў на год. Нумар падпісаны ў 21.05.